

Deželne volitve na Siciliji

Današnje deželne volitve na Siciliji so zelo važne. Razlogov je več. Predvsem je tu tako imenovana «operacija Milazzo» iz makedonskega novembra, ko je demokristjanski prvak Milazzo s svojimi somišljeniki se postavil proti volji vodstva krščanske demokracije, da bi se ustavilo na novo deželno vladno, ki je v resnici začela skrbeti za zavljanje avtonomnega statusa, ki so ga dosedanje demokristjanske vlade sabotirale. Tudi na Siciliji je namreč v bistvu tako kot pri nas, Sicilijanci, ki imajo svojo zares zelo obsežno avtonomijo na podlagi posebnega statuta, te avtonomije niso bili deležni. (Torej prav tako kot imamo mi Poseben statut in se njegove določbe ne izvajajo, kar nam določuje zadnji primer z našimi solniki, ki jim je solsko skrbništvo zavrnilo v slovesni pisane prošnje).

Milazzo je zaradi njegovega uporništvstva vodstvo krščanske demokracije seveda takoj izključilo iz stranke in je s svojimi prijatelji ustanovil novo katoliško stranko pod imenom «Sicilijanska krščanska socialna zveza», ki sedaj nastopa pri volitvah. Ravno pojav nove katoliške stranke predstavlja za krščansko demokracijo nadvse nevaren precedens, ker ni izključeno, da se bo podobna stranka ustanovila tudi po vsej Italiji. To pa pomeni delitev katoliških sil, ki ga klerikalci ne morejo dopustiti. Se manj pa Vatikan. V prvi vrsti zaradi tega je tudi do znanega dejstva, da Sv. očetja o prepovedi katolicizma, da ne smejo sodelovati ali podpirati socialistov in komunistov. Drugi vzrok velike pomembnosti in važnosti današnjih volitev je izid deželne volitve pred dvema tednoma v Dolini Aoste. Tudi tam so se katoliški klerikalci pripadniki francoske manjšine uprli svojim dotedanjim zavezničkim demokristjanom, ker so prav tako kot na Siciliji sabotirali izvajanje posebnega statuta za njihovo avtonomno deželo, za katero je predvidena poleg drugega prosta cona, ki pa doslej ni prišla čez znanje in po vsej svetu je dobro znano — pri nas v Trstu pa se strohnele — obljube. Francozi so se kljub grožnjam iz Vatikana povežali s socialisti in komunisti ter zmagali. Grožnje so se obrnile proti tistemu, ki je grozil, kajti katoličani niso smatrali za greh zahtevati, da se obljube izpolnijo: ravno nasprotno, prepričani so, da je povsem v skladu s Kristuovim naukom, da se obljube morajo izpolniti, kajti greh počenja tisti, ki jih ne izpolnjuje pa čeprav ima polna usta prelepih besed o krščanski morali itd., ker z neizpolnjevanjem obljub dokazuje, da je hotel biti pri obljubljanju varati in lagati.

Tretnji razlog je izid pokrajinskih volitev prejšnjega nedelja v Ravenni. Tudi tam so socialisti in komunisti zmagali kljub skofovskim grožnjam. Levice ni je ohranila vseh svojih dosedanjih volitev, ampak je pridobila skoro vse nove volitve ter del tistih, ki so doslej glasovali za krščansko demokracijo, za republikance (ki so v Ravenni izredno močni) in druge tako imenovane s KD združene demokristične stranke. Tako se je zgodilo, da je levice pobrala kar 52 odstotkov t. j. absolutno večino glasov.

Vsa ta dejstva razločno in glasno govorijo, da v italijanske grožnje nič ne pomagajo in da ne bodo — zelo verjetno — pomagale niti na Siciliji.

Zato je povsem razumljivo, da so se vsi prvaki krščanske demokracije v zadnjih desetih dneh enotavno preselili na Sicilijo, kjer so po trgu največjih mest uporabljali vse svoje govorniške in seveda zopet «obljubne» sposobnosti, tako da domači kandidati niso mogli priti niti do besede. Tudi sicilijanski kardinal Ruffini je z novimi izjavami poskušal vplivati na svoje vernike in pri tem šel tako daleč, da jim je postavil za zgled celo Francoz režim, kar je moral seveda pozneje tajiti. Zanimiva so poročila, ki govorijo, da se niti vsi njegovi škofje z njim ne strinjajo, se manj pa seveda številni pretežno siromašni nižji duhovniki, ki simpatizirajo z Milazzom, v katerem vidijo človeka, ki bo deželo dokončno izkopal iz siromaštva in zaostalosti.

In prav tu je glavni vzrok vsega sicilijanskega vprašanja. Z dosedanjimi demokristjanskimi deželni in tudi vsedržavnimi vladami niso zadovoljni delavci in kmetje, temveč tudi sicilijansko meščanstvo, ki se upravičeno čuti zapostavljeno in prikrajšano v primerjavi z buržoazijo, zlasti pa v primerjavi z industrijo Severa, od katerih je upravičeno pričakovalo pomoč pri dvigavanju dežele iz zaostalosti. Namesto tega pa se je pokazalo, da hočejo severni monopolisti na račun te zaostalosti doseči nove masne dobičke in so s Sicilijo ravnali tako kot ravna jo kapitalistični imperialisti s svojimi kolonijami. Najbolj kričeč dokaz za to trditve je zapisnik neke lanske letne seje vodstva Zveze italijanskih industrijev, na kateri so severnjaki svojega sicilijanskega kolega, samega predsednika svoje sicilijanske podružnice, enostavno pretepli. Zakaj? Zato, ker jim je zabrusil v obraz resnico z besedami:

«Pobrali ste vse, vsa javna finančna sredstva. In kaj ste v zameno dali Siciliji? Niste dali dela sicilijanskim industrijem, pri vaših investicijah niste upoštevali vprašanja brezposelnosti. Prišli ste na Sicilijo s tajnimi sporazumi in Sicilijanske zveze industrijev niste vprašali za nasvet ne za sodelovanje. Tudi don Luigi Sturzo vas je razkrinjal, da ste se v Milanu tajno dogovorili, da boste preprečili razvoj sicilijanske industrije... Vi ste pravi vzrok komunizmu, ker povzročate mizerijo, krivico in korupcijo!»

Ce je tako govoril predsednik sicilijanskih industrijev, ki svoje pajdake s Severa pač prav gotovo do

bro pozna, potem si lahko predstavljamo, kaj lahko reče ubogi delavec in še bolj ubovi in zaostali kmet! Kako bo volil danes za tistega, ki je vsemu temu kriv?

Seveda je težko napovedati, kak bo volilni izid. Čitateljem lahko postržemo le s podatki o dosedanjih sestavi sicilijanske deželne skupščine, kakršna je izšla iz deželnih volitev in po lanski «operaciji Milazzo» ter po ustanovitvi njegove «Sicilijanske krščanske socialne zveze». Skupščina šteje 90 deželnih poslancev in jo vidite na fotografiji desno, razdeljeni pa so takole:

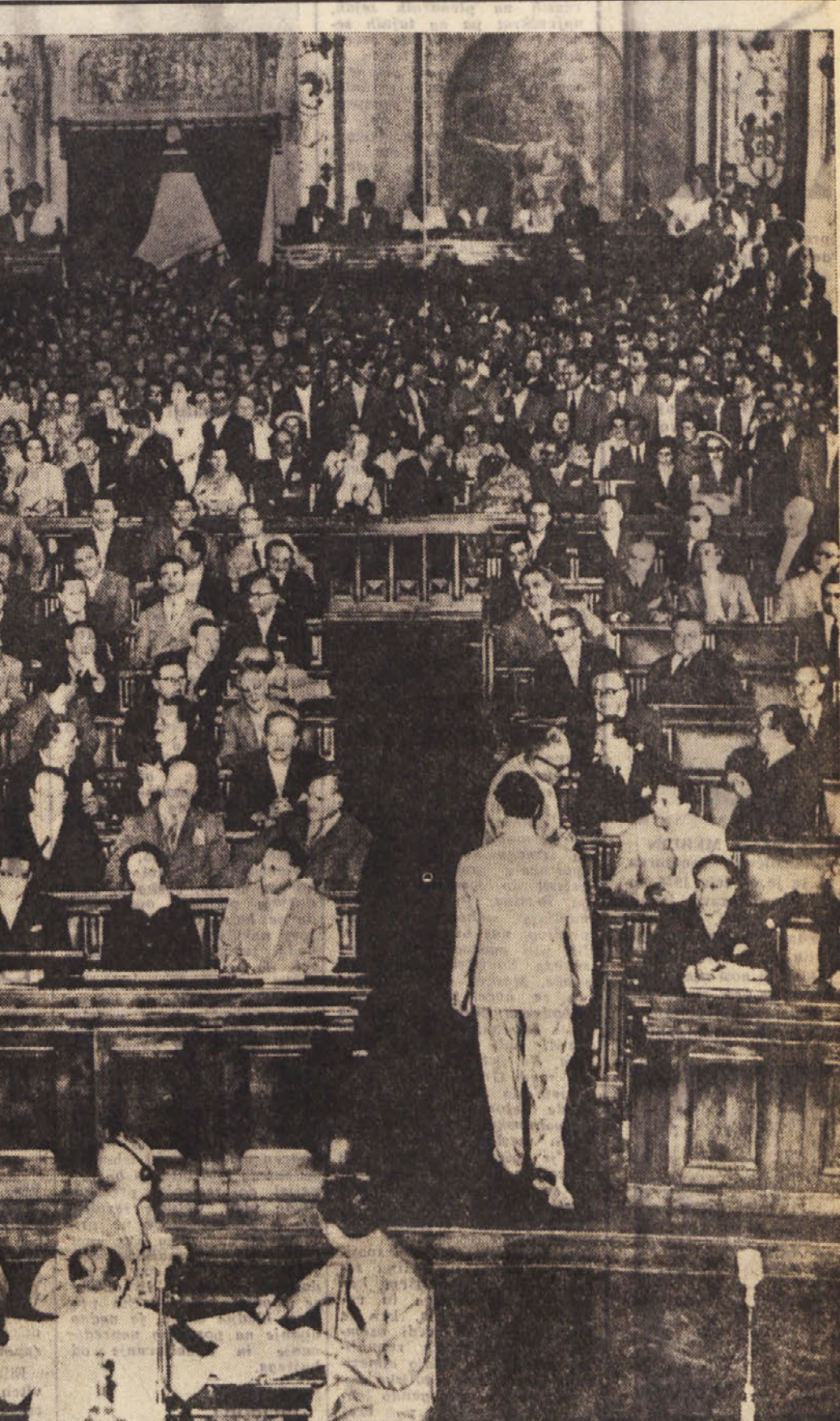
demokristjani	31
komunisti	20
socialisti	10
Milazzo	6
fašisti	7
monarhisti	7
liberalci	6
soc. dem. in republikanci	2
neodvisen	1

Sicilija šteje okrog 5 milijonov prebivalcev in skoraj tri milijone volilnih upravičencev. Iz predvolilnih govorov socialistov in komunistov sledi, da z Milazzom po volitvah ne bodo več sodelovali ali njegovo deželno vladno dobesedno podpirali, če se ne bo prej odrekel podpore fašistov in monarhistov.

To pomeni, da bo lahko sestavil z njimi deželno vladno po zgledu na Dolino Aoste, le če bo skupaj z njimi namesto dosedanjih 36 deželnih poslancev, dosegl še deset več t. j. absolutno večino 46 poslancev. Milazzu prorokujejo, da bo pridobil v najboljšem primeru še štiri poslance, tako da bi socialisti in komunisti morali od dosedanjih 30 priti na 36 poslancev, pri čemer socialisti računajo predvsem na avtonomiste in levčarje iz socialdemokratske stranke, ki bodo po volitvah v vsej državi končno vstopili v socialistično stranko. Ni pa izključeno, da utegnejo pristati na sodelovanje v bodoči deželni vladi tudi poslanci manjših strank.

No, že jutri zvečer bodo znani izidi volitev. Takrat bodo verjetno demokristjani ugotovili, da jih čakajo obsežnejši porazi tudi na polotoku.

Le tak izid in taka ugotovitev bi morala demokristjanske oblastnike spametovati, da ne bodo več krili in sabotirali izvajanja določb posebnih statutov ne na Siciliji ne v Dolini Aoste ne pri nas.

Deželna skupščina avtonomne dežele Sicilije šteje devetdeset deželnih poslancev, ki jih bodo izvolili danes. Na sliki poslanci, ki so bili izvoljeni l. 1955

Štirje zunanji ministri v Ženevi nadaljujejo tajne seje

Adenauerjeva spletko je prišla prepozno da bi preprečila tudi «majhen kompromis»

Za prihodnji teden upajo na omejen sporazum o Berlinu - Jutri bo nova tajna seja pri Gromiku

ŽENEVA, 6. — Štirje zunanji ministri so imeli danes zjutraj tajno sejo pri Selwynu Lloydju. Seja je trajala več kot dve uri. Poppidine so se na sedežu francoske delegacije sestali namestniki voditeljev štirih delegacij. Na današnji tajni seji so se sporazumeli, da bo prihodnja tajna seja v ponedeljek popoldne pri Gromiku in ta dan ne bo plenarne seje.

Po seji so bili ministri dobre volje. Britanski predstavnik je prebral naslednje sporočilo: «Ministri so se sestali davi ob 11. uri pri Selwynu Lloydju. Seja se je končala ob 13.05. Ministri so se sporazumeli, da se bodo ponovno sestali v ponedeljek ob 16. uri pri Gromiku; zaradi tega ne bo v ponedeljek plenarne seje v palači narodov. Na današnji seji so ministri nadaljevali svoje razgovore. Navzven so bile iste osebe, ki so bile na prejšnjih sejah.»

Angleški predstavnik je izjavil, da so ministri razpravljali v dobrem ozračju o zadevah, ki so na dnevnem redu konference, kakor so to stori na prejšnjih sestankih. Na številna druga vprašanja je predstavnik pripomnil: «Hotel bi se pridružiti temu, kar je izjavil sovjetski predstavnik pred nekaj dnevi, in sicer, da so ministri napredovali in ne nazadovali». Predstavnik je izjavil tudi, da bo Selwyn Lloyd ostal v Ženevi čez teden, toda brez kakršnih koli uradnih obveznosti.

Kakor zatrjujejo v krogih zahodnih delegacij, razpravljajo štirje ministri še vedno o treh glavnih spornih točkah: zahodni ministri zahtevajo sovjetsko zahtevo,

pacijskega režima v zahodnem Berlinu; ta sprememba bi bila v tem, da bi določila pogoje o bivanju zahodnih čet v mestu. V zahodnih krogih pravijo, da je prvi predlog nespreejmljiv, ker zahodne države zahtevajo tako rešitev, ki bi bila dokončna, oziroma «zadnja beseda» do združitve Nemčije. O drugem predlogu pa pravijo, da je mogoče začeti pogajanja, in daje namerava angleška delegacija to storiti.

Ob koncu četrtega tedna ženevske konference je jasno, da večina razprave poteka v prizadevanju, da bi našli sporazum o Berlinu. Tu kaže tudi sporazum, da bodo v ponedeljek imeli novo tajno sejo, kajti na uradnih plenarnih sejah je začel propagandni ton govorov znatno pojemati. Nekateri so mnenja, da je mogoče, da se bodo, kar se tiče drugih vprašanj — kakor so n. pr. združitve Nemčije, mirovna pogodba, razorožitev ter ustanovitve področja omejene oborožitve — sporazumeli o eslopi napovedi namenova. Bolj konkretno rezultate pa pričakujejo od konference za prekinitev jedrskih poskusov, ki bo v ponedeljek nadaljevala svoje delo v Ženevi.

Kakor je znano, so se bili predstavniki treh atomskih držav sporazumeli, da začasno prekinijo svoje dejelo in da ga bodo nadaljevali 8. junija. Seje bodo zjutraj, ker je tehnično osebje OZN popoldne zaposleno na konferenci ministrov.

Davi je predstavnik ameriške delegacije izjavil, da zahodne države niso še sklenile, ali bodo odgovorile na dve vprašanji Gromika, ki se tičeta neuporabljanja sile in področja z omejeno oborožitvijo v Evropi. Pripomnil je, da bi lahko dali samo pojasnila v smislu, da so zahodne države pripravljene proučiti vse člene zahodnega načrta s pogojem, da to spada v okvir celotnega načrta. Zahodne države nimajo nobenega namena ločiti posamezne točke iz celotnega načrta.

V petek 12. junija bo prišel v Ženevo zahodnoberlinski zupan Brandt. Povabil ga je ameriški državni tajnik Herter. Sestal se bo z zahodnimi delegacijami, ki mu bodo poročale o dosedanjih pogajanjih. Do sedaj je vzdrževal stike z oblastmi zahodnega Berlina berlinski senato, Klein. Brandt je bil sporočil, da bo šel v Ženevo samo na izrecno vabilo zahodnih delegacij.

Vzhodnonemški list «Berliner Zeitung» omenja da nemsko možnost represalij, če bi se prvega julija sestal Bundestag v Berlinu, da izvoli novega predsednika bonnske republike. Avtor članka Eisler piše, da so delavci zahtevali, naj se za ta dan prekine ves promet z zahodnim Berlinom. Poleg tega predlagajo ti delavci, piše Eisler, naj bi za stroške, ki nastajajo zaradi ukrepov proti prevratnemu delovanju, določili posebno pristojbino za vse transporte, ki so namenjeni zahodnemu Berlinu.

V Ženevi so zahodne delegacije že svetovale zahodnonemskim oblastem, naj volitve novega predsednika ne bodo v zahodnem Berlinu, da ne bi prišlo do incidentov.

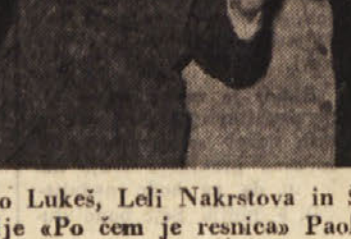
Medtem v krogih posameznih delegacij komentirajo Adenauerjev sklep, da ukaže svojo kandidacijo za predsednika republike. V teh krogih ocenjujejo Adenauerjev manever kot zanesljiv znak, da 83-letni zahodnonemški kancler nima zaupanja v svoje zahodne zaveznike in tudi ne v svoje najbližje sodelavce v demokristjanski stranki. Opažovalci blizu vodstva zahodnonemške delegacije v Ženevi menijo, da je sedaj gotovo, da bo Adenauer zahteval od Zahoda še ostrejšo in brezkompromisno politiko kakor do sedaj. Adenauer je odločen zagovarjati zahodnega «paketa» in se ne more pomiriti z idejo, da bi se katero koli nemško ali evropsko vprašanje reševalo ločeno izven tega paketa. Toda kljub njegovim naporom so nekateri menja, da je njegov manever prišel nekoliko prepozno, da bi lahko preprečil majhen kompromis, zaradi katerega so vsi štirje ministri prišli v Ženevo. Na vsak način bo prihodnji teden dal odgovor na to vprašanje.

Besni kancler: «Nein!»

TEODORO GIUTTARI do večeraj povsem neznan sindikalist s Sicilije je danes — po štirih letih zapora — slaven avtor knjige »Bele noči v zaporu«, ki je bila razprodana v nekaj tednih.

Damijana Bratuževa, Jož
iz komec

Stefka Drolčeva v prizoru
iz 'Leviča'

ga navel. Ze v zavodu si je bil prisegel, da bo smrt svojih maščeval. Zato je v zavodu zbiral podatke in se spoprijateljil z nekoliko starejšim dečkom, ki mu je tudi pozneje, ko se je Eliahu preselil v Izrael, sporočal vse podatke, ki jih je o bivšem fašistu zbral.

Ko je Eliahu prišel v Izrael,

sporočal vse podatke, ki jih je o bivšem fašistu zbral. Ko je Eliahu prišel v Iz

furta na Meni, ki je 290 jezikov. Kaže, da je darjenost za jezike poded po svojem očetu, ki je obvladal 162 jezikov.

MUKTAR LUBIAS

OBISKI PRI SLOVENSKIH ZNANSTVENIKIH

Razgovor z atomskim fizikom

PREČKE HADŽI ZAHARIJE

(Prof. dr. Anton Peterlin, redni član SAZU, redni profesor na univerzi v Ljubljani in bivši upravnik Inštituta «Jožef Štefan»)

V avtobusu, ki je peljal v Ljubljano, sem pričel razmišljati o Hadžiju Zahariji. Ze mi kot štirinajst let ga nisem videl. Moj oče je pred leti umrl v naši mali vasi na Sumatri in jaz sem se vrnil domov, da bi tolažil mater in skrbel za posle, ki jih mora človek opraviti, kadar mu umre oče. Eden iz teh poslov je bila ta pot v Kerinci, kjer smo imeli malo plantažo kavčuka. In tu sem se moral nastaniti v hiši Hadžije Zaharije.

V začetku nisem mogel misliti na nič drugega kakor na ta nesrečni avtobus. Vse me potovanje ni bilo niti malo všeč, ker sem vedel, da je cesta od Padang do Penua, ki se je končala v Kerinci, v najslabšem stanju, ki si ga je mogel misliti. Preko mnogih vseh rek smo se vedno morali peljati s čolni in celo vodi skozi goste divje tangle, se vzpenja in se spušta po visokih planinah.

To ne pomeni, da smo imeli nesrečne nezgode, čeprav avtobus dvakrat počila in mi smo se drse zavestili, karakorak pred globokim ropotom. Sotef je bil, kot je bil videti, tega vajen in je bil znatno zalogo novih osov in avtobusov. Vendar ta primeri povzročajo, da se človek počuti neprijetno.

Toda človek se končno nadeja na zlozmične osebe, ki jih v avtobusih prepeljejo na zasnežene vrhove, ki so v glasu nepreplezljivi, tako da sem se tu jaz vrnil v mislih k Hadžiju Zahariji. Bilo je pred mnogimi leti, ko je bil moj oče še carine v Kerinci. Karat sem bil še čisto majhen, toda vedno sem se spominjal Hadžije Zaharije kot izmed najprijetnejših ljudi, kar sem jih kdajkoli poznal.

V času življenja ni nikoli postal pošlati materi mladega zelenega riža, iz katerega nam naredijo sladice. Karat sem se vračal iz lova, je vedno poslal materi posušeno, dobro začinjeno mehko meso, O Leharanu, v velikem dnevu po celotnem mesecu posta, smo bili vsi zadovoljni nad njegovimi darili. Rakete, za ognjemot so bile najlepše in nekoč je oče, ki je odpiral eno izmed njegovih skatel, ostrmel, ko je videl, da je vsaka velika palica dinamita. Zaradi tega smo imeli Hadžija Zaharijo za člana naše družine, bil je najprijetnejši in najradodarniji stric, kar smo jih imeli.

Na vsakega Novoga leta nam se oče, mati in on pogovarjali, da bi skupaj odšli na romanje v Mekko. Vendar je Hadžij Zaharija odhaja vedno sam. Oče in mati nam vedno ostala doma in se vedno pozneje nam zvedel, da je bil zaradi tega, ker ni imela denarja.

Hadžij Zaharija je prigovarjal: «O, moj prijatelj, zakaj ti ne grem? Mar moj denar ni tvoj? Mar moja roka ni tvoja? Če nočeš dati denarja kot darilo, pa ga vzemi kot posojilo, da se lahko odplačaš kadarkoli želiš».

Toda moj oče se je namreč nihal in odbil ponudbo in Hadžij Zaharija je jekel za našo hišo. Ko pa se je vračal iz Svete dežele, ni nikoli pozabil prinesiti materne reče koralce iz Rdečega morja, vejice nekega svetlega drevesa iz Meke, ki so jih uporabljali kot zobne ščetke, in steklenico zametne vode iz svetih izvirov. In nato sem se spomnil tega, kako rad je Hadžij Zaharija igral na loterijo. Enkrat mesec je potrošil več kot rupijo od štiri do petdeset rupij, ko je kupoval srečke iz Padang. V tistem času je bilo to približno tri do štiri dolari. Približno tri do štiri dolari. Približno tri do štiri dolari. Približno tri do štiri dolari.

Nikoli ni vrzel stran od srečk, temveč jih je vedno hranil in zbiral. Spominjam se, da sem ga občasno z očutom in materjo nekega večera, na dan novega Lehorana. Prišel je sam povoriti o svojem igranju na loterijo.

«O, dragi moj prijatelj,» me je dejal očetu, «prejšnji mesec bi skoraj zadel premijo. Največji dobiček je zadel med milijoni 567.889, in ena izmed mojih srečk je imela številko 567.888. Zdad sem se čisto približal glavni številki, prihodnji mesec bom morda še več srečk».

Hadžij Zaharija je šel ven in se vrnil z veliko pločevino skrinjo. Notri so bile srečke, ena vrh druge, prav tako gora.

«Kaj je srečka za desetdeset rupij?» je dejal in udaril s dlano po skrinji. «To je srečka. Če zadeneš, potem lahko mnogo zaslužiš, ali ne? Izgubiš, kaj pa je mehko ali osem sto rupij me nečeta».

Ravno ko sem o tem prebraval, sem se spomnil na avtor pricujoče črtice je indonezijski književnik iz centralne Sumatre. Sedaj mu je štirideset let in pred sedmimi leti je prejel za svoje književno delo nagrado indonezijske vlade. V njegovih delih prihaja vedno do izraza zahteva po pravici in ljubezni do domovine. Muktar Lubias je sedaj glavni urednik nekega indonezijskega lista.

kot sreča, da je moj oče prošil Hadžijo Zaharijo, da je skrbel za njegovo plantažo za polovico dobička.

Po Marijani pripovedi sem domneval, da je Hadžij Zaharija premožen. Vsi njegovi sinovi so delali in mu pomagali. In imel je še nekega riževih polj, tako da mu ni bilo treba kupovati riža.

«Toda zdaj ne more več igrati na loterijo,» je dejala Marija, «pa tudi ne more iti na vsakoletno romanje v Mekko, in to ga žalosti».

Ko je pozneje Hadžij Zaharija prišel iz meške, mi nekaj ni dalo miru in vprašal sem ga, kako je z njegovo loterijsko igro. Obraz se mu je razveselil, iz spalnice je prinesel veliko pločevinasto skrinjo in jo odprl: «Se spominjaš, kako sem včasih vsak mesec kupoval srečke? Natančno vem, koliko so me stale: šestinajdeset tisoč rupij, niti več niti manj. In to so bile dobre rupije, in to te opozarjam, ne te naše sedanje rupije.»

«In nikoli niste nič zadel?» sem ga vprašal zaprepačeno.

«In nikoli nisem nič zadel,» je odgovoril. Potem se je zamejkal, zaprl skrinjo in odšel proti svoji sobi. «Aha, noč, sine,» Brezmišelnost govori. Najbrž si truden od poti».

Moja soba je bila med sobo starega zakonskega para in Marijano sobo. Slišal sem, kako nemirno se je prebračala in v sru se upal, da ne more spati zaradi nesne.

Vrnil sem se v Džakarta in mesec dni nato prejel od Marijam suho pismo. Pisala mi je, kako je bila zaskrbljena zaradi mojega obiska. Njen oče se je pogosto zapiral v svojo sobo in nekoč so ga videli, kako je bil ves preveč, ko je preševal svoje srečke. Postal je zelo tihi in ure in celo dneve in sprejeto vrtil besede. Nekeč je vzel puško in odšel na lov. Vrnil se je prazen rok in se mu je pripetilo. In jezera se bila tačas tako polna divjih rac, da jih na noben način ne bi mogel zgrešiti.

Po enem tednu mi je Marija poslala telegram, s katerim me je obvestila, da ji je oče umrl. Pismo, ki je pripelo za telegramom, je pojasnilo, da je Hadžij Zaharija naredil samomor v svoji spalnici s strelom v glavo. Ko se s silo odprli vrata, je ležal na sredi sobe, obkrožen od svojih srečk in obveznic republikanske vlade, raztresenih po podu in pobarvanih v njegovo krvjo. «Moja mati je bolela,» je napisala Marija, «ah jaz ne vem kaj raj storim».

In tako me zdaj peče vest. Ubil sem Hadžija Zaharijo, ker sem ga spomnil na njegove srečke in loterijsko igro; v obupu se je ubil, ker sem ga spomnil na njegovo blaznost.

Ljubim Marijam. Toda, ali se lahko ubijalec oženi z hčerko ubijalca? Vzel Marijam za ženo, samo če bi zanesljivo vedel, da se Hadžij Zaharija ni ubil zaradi srečk. Ko bi bil mogel verjeti, da je storil samomor zato, ker ni mogel prebrati neizplačanih obveznic republikanskega narodnega posojila!

Prof. Peterlin je najljubše in najstarejši sosed. Vsega, kar je na razstavi, predvsem pa so k razstavi močnega fizika in matematičnega znanja prispevali pogovori z njim.

«Znamo mi je, da ste se vpisali najprej na strojno tehniko...»

«Da, pozneje sem prestopil k študiju matematike na filozofsko fakulteto.»

«Ali vam je bila matematika takrat cilij?»

«Ne, skoz in skoz me je fizika silno zanimala in pritegovala. Na matematiko sem gledal kot na sredstvo za študij fizike. Na naši univerzi takrat še ni bilo predavanja iz fizike. Zato sem obiskoval vsa predavanja, kjer je bilo kaj slišati o fiziki. Tako sem poslušal tudi predavanja prof. Vidmarja, da sem se naučil kaj o elektriki. Začel sem iskati po literaturi, kaj bi prišlo po listev, da bi se lotil teze za doktorat, — in naposled tudi našel. Napisal sem razpravo o uredu teoretičnega molekula, kot se da dobi iz röntgenske slike, in na podlagi tega članka sem bil predlagan za nemško stipendijo. Tako sem prišel novembra 1937 v Berlin k profesorju za molekularno fiziko H. A. Stuartu.

Maja naslednjega leta sem tezo oddal in junija polagal izpite. Cela procedura je trajala samo šest mesecev. Promocija je bila potem novembra...»

«Ali ste za svojo tezo potrebovali eksperimente?»

«Nobenih. Teza je bila povsem teoretična. Fizike sem se naučil iz knjig in na podlagi tega sem potem eksperimentiral, vendar po sem eksperimentalni je malo. To, kar berem, si znam zelo nazorno predstavljati. Za to pa je treba znati kavalno misliti, kaj dela študent na vsakodnevno tezo, saj jih vsa osnovna in srednja šola sistematično navaja samo na spominsko delo. Od mojih študentov na primer obvladajo mnogi materijo prav dobro, toda tisto, kar predvsem zahtevam od njih, je to, da znajo kavalno misliti — in tu se največkrat skregamo.»

«Mislim, da je v vaši stroki potrebna nekakšna abstraktna fantazija...»

«Izraz se mi ne zdi prav pester. De fizikalnih vidikov pride človek po analogiji, izsledki se prenašajo iz enega poglavlja v drugo, zato pa je potrebna znanstvena fantazija. Vsi izsledki na fizikalnem področju so, pa ne analogični, ampak utemeljive post hoc, torej odgovor na vprašanje: zakaj je to tako. — Tu se da vse izračunati. Če je rezultat pravičen, potem so bile premise pravilne, vsaj v okviru natančnosti meritev. La vse, kar se tiče molekularnega sveta, se uporablja statistika: tu velja statistično povprečje.»

«Iz Berlina ste šli potem še v Dahlen, preden ste se vrnili v Ljubljano?»

«Da, bil sem eno leto v Berlinu in eno leto v Dahlen, kjer sem — vidite, spet sem se nečesa domislil — delal eksperimentalno na spektroskopiji. Spektroskopija me je zanimala. V Ljubljani smo imeli spektroskop in s tem sem hotel zadel. Toda moral sem se predčasno vrniti v Ljubljano — to je bilo aprila 1939 — ker je bila Nemčija takrat skoraj že v vojni. Prevzel sem docenturo na tehnični fakulteti in prešel potem na filozofsko, kjer sem zdaj profesor.

«Kdaj ste se začeli zanimati za mikromolekule?»

«Do teh sem prišel veliko pozneje. Takrat, ko sem študiral, se še o makromolekulah ni kdo ve kaj vedelo. Osnovne reči so bile še zelo zmešane: ni se bilo še mogoče razločiti osnovnih mehanik rezultatov. Veliko ugodnih znanstvenikov je sploh zanikalo obstoj velemolekul. Ni se še vedelo, kako je z viskoznostjo, dvojnim lomom, da sta oba efekta proporcionalna molekularni masi in tako dalje. Se le tik pred vojno je Hugijs iz modela statistično sklobočne molekule prvič dobil kolikor koli pravičen izraz za viskoznost.»

«In jedrska fizika? Kdaj ste se začeli z njo ukvarjati?»

«Po vojski, pa tudi že med vojsko sem mislil na to, da bi se dalo tudi pri nas začeti z jedrsko fiziko. Takoj po osvobodbi sem mislil na to, da bi se izdelali doma majhen mehaniki generator na devterij in da bi delali poskuse s fotografskimi ploščami, ki bi jih impregnirali z raznimi jedri. Takoj po vojski sem zaprosil za kredit, da bi si ohranil potrebni material, ki bi bil sorazmerno lahko dostopen. Takratni predsednik SAZU me je poklical, ki bi bil za pok. prof. Kidriča je bil za to, krediti so bili tu...» in prof. Peterlin mi pripoveduje avanturo, kako so on in nekateri njegovi sodelavci naleteli v neki sosednji državi — bilo je pač takoj po končani vojni — in se morali po štirih mesecih vrniti domov brez uspeha.

Vprašanje: «Vaša specialna področja?»

«Delam na novih materialih, kot so (umetni) kavčuk, polivinil itd. Vsi ti materiali, katerih delam, so sestavljeni iz velemolekul. Iz teh sestoji na primer

les, blago, umetna vlakna, pa tudi človeško telo razen kosti. Teoretično in ne praktični aspekti. Seveda so praktični rezultati odvisni od teoretičnih osnov, kajti od molekulske mase je odvisna kvaliteta teh materialov.

«Kje je meja med mikromolekulami in velemolekulami?»

«Točne meje tu ni, vsekakor se stejejo za velemolekule šele tiste, ki so sestavljene iz preko sto atomov. Nekako tam okrog pet sto atomov je meja med malimi in velemolekulami. Vzemite samo hromozome, od katerih je odvisna dednost. Njihova molekula je sestavljena iz širi sto tisoč do pol milijona atomov. Celotni problem življenja je vezan na velemolekule.»

«Ali mislite, da napoveduje razbije atoma za človeško družbo novo tehnično revolucijo?»

«V tem smislu kot jo je na primer povzročilo odkritje prvega parnega stroja, uporaba električne energije ali beninskega pogonskega sredstva...»

«To je zapleteno vprašanje. Spomnite me nani, ko se vidiva prihodnjaja.»

Pri naslednjem obisku sem ga na to spomnil.

«Vidite, če bi ne imeli te uranske reči, bi čez sto let ne imeli več pogonskih sredstev (kajti premožen čas izžepa). Uran in torij bosta podaljšala do dobo vsaj za nekaj časa. Ali si predstavljate, kaj bi bilo s človeštvom, če bi mu zmanjkalo pogonskih sredstev? Padlo bi nazaj v srednji vek, ga dela vedno večjega številca strokovnjakov, ki se tem ukvarjajo. Mudi se pa ne prav preveč, ker imamo s premožen in uranom se energije dovolj za prihodnjih nekaj sto let.»

VLADIMIR BARTOL

BILA JE GRETA GARBO ITALJANSKEGA FILMA

Lyda Borelli je igrala samo do svoje poroke

Njen sin, ki se je nameraval poročiti z Merle Oberon, se je ubil z letalom

da vstaja živa podoba lepote in fantazije.

Večkrat se je reklo, da je bila Lyda Borelli dannunzijska igralka; ne toliko zaradi tega, ker je igrala D'Annunzijska dela kot zaradi stila. Bil je stil, zaradi katerega se je zdel njen slaven film iz l. 1913 «Toda moja ljubezen ne umre» smešen, ko so ga zopet prikazali med dvema vojnama; ta film je celo pripomogel, da je vstisnil v spomin konvencionalno podobo popolnoma zlagane, za karikiranje uporabne Lyde Borelli. Toda v tem je bila otrok svoje dobe.

Postala je v tistem času «ediva», kar ni bilo tako lahko. In dokler se je držala na odru, je nobena druga «zvezda» ni mogla zasenčiti, čeprav so se pojavile ženske utrinjane imen.

Leta 1905 je nastopila poleg Eleonore Duse v Sardoujevi «Fernandi». Njen prvi vzpon pa se je začel l. 1909, ko jo je poklical v svojo skupino Ruggero Ruggeri. L. 1913 se je ustanovila skupina Piperno - Borelli - Gandusio in Lyda je nastopila v nekaterih dramah Roberta Braccia in v «Salome» Oscarja Wilda. Istega leta pa je tudi podpisala pogodbo z družbo Gloria Film. Velikanski uspeh v prvem filmu «Toda moja ljubezen ne umre» je prinesel Lydi Borelli popularnost, ki je trajala ves čas njene ne

dolge filmske kariere. Film je režiral Mario Caserini, glavni igralec pa je bil Mario Bonnard. S tem režiserjem in igralcem je Borelli še nastopala, še več njenih filmov pa je režiral Carmine Gallone, po enega pa tudi Alberto degli Abbatini, Nino Oxilia in Amleto Palmieri. Njeni igralski partnerji so bili še Ugo Piperno, Amleto Novelli, Livio Pavanelli in drugi.

Zivela je za svojo slavo in popularnost in odklanjala je snučbe, milijonarje (milijarderje po današnji valuti). Toda jeseni 1916 je v Bolognii spoznala konjeniškega častnika, v katerega se je zaljubila (bil je tudi sin Logat) in se prihodnje leto z njim poročila. Tedaj je zapustila gledališče in film in se umaknila v palačo ob Canal Grande v Benetkah. Njen mož, grof Cini, je bil pod fašizmom senator in tudi minister, toda Lyda Borelli zaradi tega ni silila v ospredje v «visokem kroge». Držala se je svojega doma. Pred leti je morala doživeti še žalost, da se ji je sin ubil z letalom. Odtel je že z letališča v Cannesu, pa se je hotel še enkrat vrniti na tla, da bi pozdravil filmsko igralko Merle Oberon, ki ga je z robcem pozdravljala in ki bi morala kmalu postati njegova žena.

Težko je govoriti o Lydi Borelli kot umetnici, gotovo pa je, da je zapustila za seboj s svojo pojavo neuničljivo sled.

če je bil srečnejši, ostal je pri kavčuku, tudi ko se cene padle. Ko je zaradi koroške vojne narodno povpraševanje po kavčuku, so cene spet poskočile. Prosil me je, naj skrbim za njegovo plantažo, in to nam je precej pomagalo. Toda spet so cene kavčuka padle, in zdaj res ne vem več, kaj bo z nami».

Povedal sem mu, kakaj sem prišel; mati ga prosti, naj se nadalje skrbi za plantažo in naj jo zdaj, ko je oče umrl, ima za svojo last.

Zvečer je odšel v mesto, prila je Marijam in pričela sva se pogovarjati. Bilo je videti, kot da — čeprav so padle cene kave — njen oče tega ne jemlje preneseno. Se vedno je vsako leto odhajal v Mekko in kupoval srečke. Pozneje je bil prisiljen vsako leto prodati eno izmed riževih polj, da je lahko šel na romanje.

Največji udarec je prišel zanj po japonski vojski okupaciji. Hadžij Zaharija je bil rodoljub; njegovi sinovi so bili v revolucionarni armadi in prodali je moral mnogo riževih polj, da je kupil obveznice republikanskega narodnega posojila. To je bilo le vprašanje vlada ljublj: republikanska vlada je zagotavljala, da bo izredala obveznice v roku treh do štirih let. Ko pa je Indonezija izobrazil svobodo, vladi ni uspelo izplačati obveznic. Potem se je pričela korojska vojna in bila je več

«Književna tribina» nov list v Zagrebu

V Zagrebu je začel izhajati nov štirinajstredniški «Književna tribina». List, ki je po svoji zunanji obliki prikupen (lep papir, jasen tisk, dovolj dobri klesaji), posega na vse se seveda ne omejuje samo na domači krog. Kot ravnatelj lista je naveden Rade Radosavljev, glavni in odgovorni urednik pa je Slavko Mihalč. Posamezni uredniki pa so v raznih jugoslovanskih mestih, in sicer Meko Jovanovski v Skopju, Vuk Krnjević v Sarajevu, Slavko Mihalč v Zagrebu, Branko Miljković v Beogradu in Sini Zlobec v Ljubljani. Med sodelavci revije lahko navedemo (v rokah imamo 2. in 3. številko) blizu dvesto sodelavcev, med katerimi je Ciril Zlobec za 3. številko prispeval članek Ugodno iznenajenje: tu poroča o knjižbi Miška Kranjčiča. Mesec je doma na Blodovici ter o knjižbi Danila Lokarja Sodni dan na vasi. V isti številki je tudi kratka beleška o osem, desetletnici Cvetka Golarja, medtem ko je v drugi številki nekoliko daljši sestavek Od Cavaradossija do Scarpije, ki se nanaša na

25-letni umetniški jubilej slovenskega pevca v Zagrebu Ivana Francisa, najprej tenorista (nastupiranih je imel 74 partij) in sedaj baritonista. (Ivan Francis je prvič desetletnici Cvetka Golarja, ni kot Cavaradossi, v jubilejni predstavi v Zagrebu pa je pel Scarpio, medtem ko je pel Cavaradossi njegov mlajši brat Rudolf Francis.)

Dasi objavlja list na celi zadnji strani roman v nadaljevanju (Helmito von Doderer, Ubojstvo koje svatko počinja), je vendar še vsaki številki priložen za 32 strani knjižne oblike krajših novel (Izabrane novele). V dveh številkah teh Izabranih novel srečamo devet imen avtorjev: gre večina za prevode, domača avtorja pa sta Visnja Stahuljak in Vojislav Kuzmanović; ostala imena pa so: William Faulkner, Mao Dun, William S. Royan, Marek Hlasko, Albert Moravia, Premchand in David Salinger.

Čitateljem književno tribino, kolikor jim je dosegljiva, priporočamo.

S IV. javne produkcije Baletne šole SNG: Metka Stoka, Sergij Pavčar in Marjanca Stoka. («Tretji mož», koreografija A. Vileša po glasbi Karasa).

Ravno ko sem o tem prebraval, sem se spomnil na avtor pricujoče črtice je indonezijski književnik iz centralne Sumatre. Sedaj mu je štirideset let in pred sedmimi leti je prejel za svoje književno delo nagrado indonezijske vlade. V njegovih delih prihaja vedno do izraza zahteva po pravici in ljubezni do domovine. Muktar Lubias je sedaj glavni urednik nekega indonezijskega lista.

Vinjeta Miljenka Staničica (iz «Književna tribina»)

VOJNA VIHRA SPET ZAJELA KRAJE OB BIVŠI ITALIJANSKO-AVSTRIJSKI MEJI

Več zasluži «navadni» vojak v enem mesecu kot stari «general» v vsem svojem življenju

Vojna vihra je spet zajela kraje ob nekdanji italijansko-avstrijski meji. Dež, sneg, dolgi in sivi dnevi v zakloniščih in strelskih jarkih po žalostnem umiku. Strelski jarki — zraven grobov, grobovi, grobovi; koder je šla fronta — porušeni domovi, ožgano drevje.

Zakaj vse to? Ali ne bi bilo bolje živeti doma v miru? Tako se sprašujejo vojaki na eni in drugi strani fronte; če pa se zapazijo — pok! Ti mene, ali jaz tebe!

Zunaj dežuje; jesenski, skoraj zimski dan. Zima prihaja. Kako dolgo bo še to trajalo? V zaklonišču je skupina vojakov. Na fronti je mrtaški mir. Pogovarjajo se in obujajo spomine. Dva sta poskušala na vse načine, da ne bi prišla na fronto. Imela sta smolo; v prvih urah sta. Nista sta kdo ne kaj prida; nista pač vojena za vojake in disciplino. Poleg sedi že prileten vojak. Prepiran je, da bo v strelskem jarku konec njegovih dni; pa je pogumen. Zraven je krepak fant. Vihra si poguma iz «kantarca» in pravi: «Bojje živeti en dan kot pijanec, kakor sto let kot lev». Pesnik pa je napisal: «Meglio vivere un giorno da leone, che cento anni da pecora». (Bojje živeti en dan kot lev, kakor sto let kot ovca).

Zvižg! «Manaza, manaza!» Nič hudega, če lije kot iz skafja. Konec pogovora. Vsi lete, kakor jih morajo nositi noge, na kosilo. Vidi se jim, da so lačni. Prerivajo se, kdo bo prvi. Nestrpni so. Na rednik jim grozi; pride poročnik; prišel bo na ogled sam general. «Manaza» jih potolaži in za hip pozabijo, da so vsi mokri in umazani od blata.

Temu prizoru smo prisostvovali že dni v ozki dolini pod strmimi hribovi blizu Humna (Gemona). Taki prizori so se dogajali pred leti v prvi svetovni vojni. Zdaj jih ponavljajo, da jih posnamejo na filmski trak.

Sordi v zaklonišču; poleg njega Mitri.

Tu so namreč pred dvema tednoma, začeli snemati film «Velika vojna». Snemanje bo trajalo do druge polovice julija. V jeseni bomo film lahko že gledali v kinodvoranah. Film snemajo v črno-bele za široko platno (cinemascope).

Ze ob svojem spopetu je ta film sprožil v Italiji ostro polemiko. Nekateri so očitali, da vsebina žali vojsko itd. Producent De Laurentiis je skoraj že sklenil pogodbo z jugoslovanskim podjetjem «Bosna-Film» za koprodukcijo. Javili so že, da bodo film snemali pri Opatiji in Kastvu. Nenadoma pa se je zadeva uredila. Italijanska vojska sodeluje pri snemanju filma z nasveti strokovnjakov in z vojski za množične prizore. Pravijo, da bo v množičnih prizorih od 4 do 6 tisoč statistikov.

Scenarij so napisali Scarpelli, Age in Micelli, ki film tudi režirajo. V glavnih vlogah nastopajo Vittorio Gassman, Alberto Sordi, Folco Lulli in Silvana Mangano, ki pa ima zelo kratko vlogo. V filmu nastopajo tudi trije Tržačani: Tiberio Mitri, Lino Lorenzon in Mario Valdemanin, prvi skupaj v filmu.

Zgodba je preprosta, človeška; čeprav je govora o vojni. Zgodba dveh vojakov (Gassman in Sordi), ki smo ju že opisali. Nekaj dne zaletda na sovražnikovo področje, Avstriji ju ujamejo. Imajo ju za vojuna. Rešili bi jima življenje, če bi izdala svoje tovaršice. Ne, nekaj takega pa zares ne bosta napravila, čeprav sta bila prej malo vredna vojak. Raje smrt. In ju ustrelijo.

Nekaj ur vojne pa smo že na fronti. Z glavne ceste je krenemo na desno. Cesta je vedno bolj ozka in grda. Na križiščih napisi: «Velika vojna». Ze sro tu; vojaški tovarniki; vse polno vojakov, ki čakajo, da jih pokliče režiser, nekaj osebnih avtomobilov. Stojl. Straža. Ne zaradi vojne, vojske (ajnosti ali smrtno nevarnosti); z avtom je sploh več ne da naprej. No, saj ni tako daleč. Režiser ima bistro oko. Za vraga! Si predstavljate, kaj bi bilo, če bi v prizoru iz prve svetovne vojne za strelski jarki zagledali na platnu «Fiat 600»? Pa se je že nekaj takega zgodilo. Mussolini bi kmalu počil od jeze, ko je v filmu «Scipione l'Africano» zagledal telefonske drogeve.

Povaljajo jih v blatu...

Po ostrih polemikah so začeli snemati film «Velika vojna» Skupina oficirjev nadzoruje snemanje in pomaga z nasveti

Nestrpno čakajo na kosilo in se pritožujejo.

Pa če je klobuk izgubil kakšen stari vojak? Saj so na fronti v «Veliki vojni» tudi stari veterani, kajžari iz Karnije in Benicije. Po kosilu in odmoru se

vojna nadaljuje. Tehniki so že prenesli snemalno kamero in vse potrebno za snemanje prizora ob razdelitvi «manaza». Za pet minut prizora v filmu skupaj pet ur priprav in poskusov.

Režiser je dal glavna navodila, njegov pomočnik pa vpilje povelja in nasvete na vse strani, skade po blatu in bi si kmalu zlomil nogo, ko je stopil na streho zaklonišča.

Vojaki se usujejo iz vseh krajev na platno dvorišče. Kdo bo v prvi vrsti? Dva «malopridneža» seveda. Prerivata se, zlasti Sordi, ki mu vojna smrdi do kosti. On že pozna svojo vlogo. Pomočnik režiserja nagovarja druge «vojače», naj se razburjajo in uprejo, ker so pač lačni in ne dobijo takoj kosila.

Za snemalno kamero stoji skupina pravih oficirjev, ki sledijo snemanju in pomagajo z vojaškimi nasveti.

«Upor, kako pa to?» Majorju ni všeč režiserjevo navodilo; vojska se ne upira, kvečjemu malo doganja. Pokliče režiserja in ga opozori. Režiser pojasni zadevo in je vse v redu. — Za nekaj minut.

«Zakaj ima tisti vojak v prvi vrsti (Sordi) voleno sarpo okrog vratu? To je proti predpisom! Vojak na fronti ne sme tega imeti».

Režiserjev pomočnik spet pojasnjuje: «Sordi je pač tak vojak — elavativ» — nediscipliniran; ko pa pade Avstrijem v roke, raje umre, kot da bi izdal svoje tovaršice.

«Umre kot junak?» «Ja, ja, kot junak».

«Dobro, dobro».

«Zakaj pa nosi puško na levi rami?» «Ker jo pač že od začetka nosi takak».

«Naj bo, naj bo...»

Za danes dovolj: jutri se nadaljuje. Veliki se odpravljajo z osebnimi avtomobili v hotele, vojski se vrnejo v vojašnice, statisti pa peš ali s kolesi domov.

A. BUBNIČ

GrafoLOG ODGOVARJA

RADOVEDNA LJUBLJANČANKA: — Dobrotnost, čut dolžnosti in potrpežljivost okvirno karakterizirajo značaj. Nove in nerazumljive stvari mi pravijo na vas močan vtis; zaradi tega pa se vseeno ni potrebno, da padate močno pod njih vpliv. Za

«jo» uioje pisave vašega

svoje interese se morate še močneje postaviti v bran. Napiši za vas zornik, zaradi česar zamudite to ali ono uspešno priložnost v življenju. Točno in redno opravljanje posla vodi do uspeha. Motnje v presnovi.

STUDENTKA PSIHLOGIJE: — Pritožujete se nad prekratnimi odgovori grafologa, slednji pa nad nepopolnimi podatki, katere ste poslali. Značaj je pravilno izločkan, ste oseba, katere si ne zida gradov v oblakih. Tudi skromnost je lepa

jaslovov'stvo ee ti m

čednost in si jo obdržite še v nadalje. Zaradi svoje aktivnosti in pedantnosti posejete močnost za nadaljnje intelektualno dviganje. Smisel za umetnost in filozofiranje. Osebnost prihaja v sedanjem položaju do močnega izraza ter se včasih le težko prilagodi okviru obstoječih običajev!

RAVIC: — Iz Vaše pisave je opaziti precejšnjo mero nezaupanja do bližnje okolice. Ljubite veselo družbo, pri kateri pa v celoti ne sodelujete. Izbran okus za modo. Premajhna izkušnost v življenju. V bo

v prikladnih urol

doče naj bodo koraki skozi vsakdanjost enako oprezn kot do sedaj. Ljubite okolje svoje mladosti. Pazite se površnosti in nereda. Obdržite sedanjost. Prožnost.

SOCIA: — Radi se nahajate v kulturno-umetniški družbi ali enakem okolju. Zasedate namočnost za nadpravo v svojo škodo. Smisel za harmonično družinsko življenje. Od ljudi, kateri niso z Vami usodno povezani, se ne pustite vplivati. Odločneje in vztrajneje premagajte vsakdanje ovire. Prilagojenost mora imeti svojo mejo. Enako se pazite pri prijci.

MIKI: — Imate kar lepo razvito voljo. Uporabljate jo vedno v pozitivnem smislu. Kaže, da se že od prčeta leta nahajate v skoraj vedno enakih situacijah, katere niti niso slabe, vseeno pa ne prinesejo zaželeno

in poizkusol Tehol je,

ga Kaže, da boste šele proti jeseni s pomočjo novih poznanstev mogli priti bliže k uresničitvi svojih idealov.

NEBOTICNIK: — Vaša upanja in pričakovanja bodo izpolnjena samo z novimi napori, namesto čakanja, raje odločneje ukrepite, s čimer boste indirektno spili tudi svojo voljo. Sprevideli boste, da so Vaše težave

bi se napuati knjiga o

prehodna značaja, bodočnost pa se bo zaradi tega spoznanja pokazala v svetlejši luči, saj boste našli polno novih področij za svoje delo.

S POTOVANJA PO ČRNI GORI

Turistično najbolj zanimiva dežela

Malo je krajev na svetu, kjer je bila narava tako darselivna kot v Črni gori. Na zelo mali površini se izmenjujejo tri klime: mediteranska, kontinentalna in alpska z vsemi svojimi značilnostmi. Gorski masivi, reke s svojimi globokimi kanjoni, prekrasna jezera, morje s sončnimi in peščenimi plažami, stara mesta z zgodovinskimi znamenitostmi in novimi objekti. To je Črna gora.

Teško je reči, kaj je bolj zanimivo: živopisna obala v odnosu strmih sten Orjena, Lovčena in Rumije z znamenitim zalivom Boka Kotorske, srednjeveški spomeniki, prekrasni letoviški in subtropski flori, ali pa visokogorje z masivi Durmitor, Bjelasnica, Sinjavina, Komovi in Prokletije. Redkojke

kletje, katerih pobočja so pokrita s stoletnimi gozdovi, kotline posejane s številnimi jezeri in presekane z divjimi rečnimi kanjoni.

Na ozkem obalnem mediteranskem pasu od Hercegovog do Sv. Nikole ob albanski meji se vrste zgodovinski kraji Risan, Perast, Pranj, Kotor in znana letovišča Budva, Milče, Sv. Stefan, Petrovac, Sutomore, Bar in Ulcinj, stara guarska naselbina, znamenita po svoji več kilometrov dolgi peščeni obali. Zemeljsna lega in klimalski pogoji omogočajo na vsej tej obali kopanje od konca aprila do oktobra. Črnogorsko primorje ima po statističnih podatkih letno več sončnih dni kot pa znamenita Azurna obala Francije. Redkojke

druge na svetu se lanko v začetku sezone istega dne kopate v tistem morju in smučate na prekrasnih snežnih terenih pod Lovčnom.

Muzej v Kotoru seznani obiskovalca z slavno zgodovino Boka in junaškimi deli bokeljskih kapetanov. Iz Kotor se v strmih serpentinah vzpenja moderna avtostrada, s katere je veličasten pogled na Kotski zaliv, na sedlo pod Lovčnom, kjer se pričenja stara Crna gora. Kamor seže pogled, sami hribi. Tam na severu se začneja črnogorsko visokogorje, ki od Magliče (2386 m), Volujake (2522 m), Sinjavine, Bjelasnice (2137 m) prehaja na jugovzhodu na Komove (2484 m) in Prokletje na alban-

sko-jugoslovanski meji. To področje je obraslo z gostimi gozdovi in posejano s številnimi jezeri. V durmitorski skupini sta znani Crno jezero (1200 m dolgo in 700 m široko) in jezero Zrnje (1600 m nadmorske višine). Zaradi izredne lepote in bogate flore je durmitorsko področje proglašeno za nacionalni park.

Južno od Durmitorja se probija na sever, skozi brezpotno sotesko divja Komarica, ki se nedaleč od samostana Piva (iz 12. stoletja) vlije v Pivo. Z desne strani Durmitorja in Sinjavine se probija na sever Tara skozi 87 km dolg kanjon, ki ga na nekaterih sektorjih obdajajo 1000 metrov visoke stene. Upravno središče tega področja je mesto Plevlje, ki je kljub novim stavbam ohranilo svoje orisatsko znamenitost. Tu so številne mošče, med njimi znamenita Husein begova mošča iz 12. stol. V neposredni bližini mesta je znameniti srednjeveški samostan Sv. Trojica (12. stol.).

Jugovzhodno od durmitorskega masiva ležita gorska grebena Sinjavina in Bjelasnica. Bjelasnica krase bogati gozdovi in številna jezera, nekatera na višini 2000 metrov, med katerimi je najbolj znano Biogradsko jezero (1178 m), ki je zaradi izredne lepote, skupne z okolico, proglašeno za nacionalni park. Na podnožju Bjelasnice in Sinjavine, na 980-metrski nadmorski višini je turistično zelo interesantno mesto Kolashin. Ob cesti iz Kolashina proti Titogradu, ki jo sedaj spreminjajo v moderno avtostrado, je znameniti srednjeveški samostan Morača (zgrajen 1252. leta), znan po svojih freskah in cerkveni knjigi, ki je bila natiskana v prvi črnogorski tiskarni 1493. leta na Cetinju. Od samostana Morače se nad 6 km dolga kanjona. Platje prebija nad reko Moracjo, cesta proti Titogradu, ki jo je trasil Slovenec Tavcar. Upravno središče tega področja je Ivangrad na reki Limu. V neposredni njegovi bližini je znameniti samostan Djurdjevi Stupovi (12. stol.). Na jugu so s pašniki in gozdovi pokriti Komovi (2484 m), z mestom Andrijevico v podnožju, za njimi pa veličasten greben Prokletje z čudovitimi Plavskim jezerom.

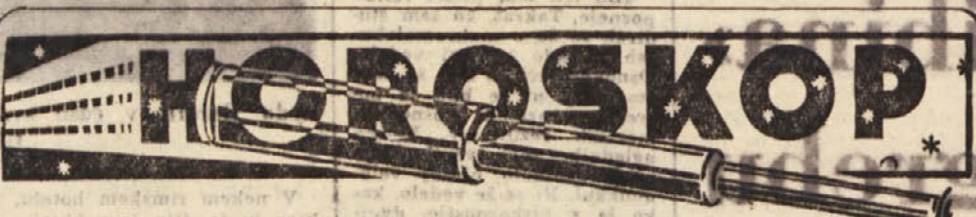
Centralno področje Črne gore zavzema okolica Skadarskega jezera in dolini reke Morace in Zete. Tu ležita mesti Titograd, Nikšić in kraj Rijeka Crnojevića in Virpazar ob Skadarskem jezeru. Največji del Skadarskega jezera, ki zavzema 369 kvadratnih kilometrov površine, pripada Črni gori, manjši del Albaniji. Jezero je kot vas črnogorske jezera in reke zelo bogato z ribami. Severno od Titograda, ki je zgrajeno na sotočju Ribnice in Morace na razvalinah biše Podgorice so ostanki nekdanje rimske naselbine Duklje in znane

meniti samostan Ostrog, ki je zgrajen na strmi steni 800 metrov nad cesto.

Pri mestu Nikšić, ki leži na 640-metrski nadmorski višini v podnožju severnega dela visokogorja so ostanke biše staroslovanske naselbine Onogost, bogomilske pokopališča in znameniti «carjev most». Na hribovskem področju nad morjem, ob cesti Kotor — Titograd je stara črnogorska prestolnica Cetinje, danes kulturno-umetniško središče in gorsko tovarišice. Tu so: zgodovinski samostan, Njegoseva biljarda, kamnita stamba, ki jo dobila ime po biljardu, ki jo je Njegoš dal pripeljati z Dunaja za svoje goste. Njegosev muzej in muzej narodno-osvobodilne borbe Črnogorci, biseri črnogorske kraljeve kraljeve palače, muzej v muzej v katerem med drugim hranijo zapise njene turške zastave, umetniška galerija črnogorskih likovnih umetnikov, številne sale, palače, bivši diplomatski zastopstev, tu so spomeniki slavnih in junaške zgodovine Črne gore.

Teško je v kratkem članku le bežno opisati naravne lepote Črne gore; teže je opisati to, kar je mogoče samo občutiti, doživeti. Črna gora ima vse naravne pogoje, da postane turistično eno najbolj zanimivih krajev ne le Jugoslavije temveč Evrope sploh.

B. BOŽIČ

VELJAVEN OD 8. DO 14. JUNJA

Oven (od 21. 3. do 20. 4.) Nejasne družinske razmere in možnost spora, če ne boste potrpežljivi. Novice od osebe, ki vas ima zelo rada. V poslovnem delu nobene novosti.	Lev (od 23. 7. do 22. 8.) Prijetna srečanja. Veselje v družini. Ugodne prilike za ureditev poslovnih zadev. Obisk znancev. Pripravite načrte za prihodnje mesece.	Strelec (od 23. 11. do 22. 12.) Lotila se vas bo melanholija in se vam bo zdelo, da vas je sreča zapustila. Ne obupajte, saj je vse to prehodno. Značaj. Čaka vas nekaj dni naporno delo.
Blik (od 21. 4. do 20. 5.) Utrdili boste prijateljske vezi. Prijetno razpoloženje bo ugodno vplivalo na vaše delo. Ne bodite trmast. Paziti morate se na svoje zdravje.	Devica (od 23. 8. do 22. 9.) Čakajo vaške odločitve glede ekonomskih zadev. Dobro premislite, preden se odločite. Prijetne ure z drago osebo ob koncu tedna. Velika sporočila.	Kozorog (od 21. 12. do 21. 1.) Tajna želja se vam bo uresničila. Poslovne razmere se zboljšujejo. Bodite vztrajni in Pazite na svoje zdravje. Sporočila.
Dvojčka (od 21. 5. do 20. 6.) Presenečenje. Ne smete biti preveč zaprti sami vase, ker vam to lahko škoduje. Zlasti pri srečnih zadevah. Zvezde so vam še naklonjene.	Tehinica (od 23. 9. do 22. 10.) On neupravičeno pričakuje vam bo srce vztrajalo. Ne gradite gradov v oblakih in ne obljublajte kar (a) vidan. Poslovno delo ne bo blo od rok.	Vodnar (od 21. 1. do 19. 2.) Oseba, ki vam je zelo pri srcu, vas bo razočarala. Morate pa je tudi vasa krivda. Privodite si malo razvedrila in družbe.
Rak (od 21. 6. do 22. 7.) Vaša ljubeznostnost je neupravičena. Prijetne novice bodo uredile vaše samozavest. Pred odločitvijo glede važnih ekonomskih zadev se posvetujte s svojci.	Skorpijon (od 23. 10. do 22. 11.) Vzbudili ste ljubezenska čutva v osebi, ki ste jo pred kratkim spoznali. Ne bodite tako neupravičeni. Težave gmožnega značaja boste premagali.	Ribi (od 20. 2. do 20. 3.) Razdvojenost v srcu. Dobro premislite pred važno odločitvijo. Zlasti glede ljubezenskih zadev. Bliza se konec napornega dela; potem si privoščite počitek.

Pogled na Titograd.

Iz naših krajev

NA OBISKU V REPENTABORSKI OBČINI

Turizem oziroma gostinski obrati važna postavka v občinskem proračunu

Predložen gospodarski načrt za drugo polletje tekočega in prvo polletje prihodnjega leta - Kaj je s telefonom na Fernetičih?

Med najmanjšimi, a tudi med najbolj urejenimi občinami našega področja je nedvomno repentaborska občina. Ima komaj dve vasi - Veliki Repen in Col - ter naselje Fernetiči, a je kljub temu znana ne samo med ljudmi našega področja, zlasti med Tržačani, temveč tudi daleč preko meja občine in države. Medtem ko skrbijo za sloves med Tržačani domače gostilne, je mednarodni blok Fernetiči prinesel ime repentaborske občine daleč daleč preko njenih meja.

Najprej nekaj besed o turizmu v repentaborski občini in pa seveda o gostinstvu, ki je z njim tesno povezano. Tako moramo predpostaviti, da ima repentaborska občina vse pogoje za razvoj turizma in če bi se našel kdo, ki ima preveč denarja, bi lahko na njenem ozemlju zgradil velik kompleks turističnih objektov. To je seveda za današnje čase utopijska, a smo ta primer navedli zaradi tega, da poudarimo te odlične pogoje, ki so potrebni za razvoj turizma. Repentaborska občina ima starodavno cerkev z obzidjem, torej zgodovinsko redkost in se slikovito povrhu, ima goste borovne gozdove na poobližjih hribov, lepe travnike in v njih, odlične pogoje za dobre gostinske obrate, da ne govorimo o zraku, ki ponuži in kraški naravi, ki je več ali manj enaka v vsej zgornji tržaški okolici.

Pred leti seveda vsega tega ni bilo (razen narave in cerkve seveda), in repentaborska občina je dvotirarska kot vse druge občine v bližini in daljni okolici. Če pa primerjamo napredek od leta 1945 pa do danes, lahko napravimo obračun, ki prekaša vsa pričakovanja. Občinska uprava je že takrat pravilno ocenila položaj in ugotovila, da bi občina v novih pogojih imela največ koristi od turističnega prometa. Po eni strani je občina spodbujala zasebnike, naj poskrbijo za ureditev in izboljšanje gostinskih objektov, s svoje strani pa je skrbela za one stvari, ki spadajo v njeno pristojnost. Na občini so se zavzeli, da je dobra gostilna ali restavracija premalo, če do nje vodi slaba cesta ali pa obratno. Zato so najprej posvetili vso skrb ureditvi cest in tako lahko rečemo, da danes v vsej repentaborski občini ni večje poti, ki ne bi bila v povojnih letih temeljito popravljena, zasprijeta in asfaltirana. Občina je poskrbela tudi za ureditev dvorčica pred cerkvijo na Taboru, za nov park in nove klopi v cerkvi sami ter za gradnjo podzemeljskega stranskega, medtem ko je nadzorništvu za spomenike poskrbelo za restavriranje oltarjev in župnišča. Ob cestah so posadili dreve, ki naj se sčasoma razraste v kosate dreve, ter izvršili številna druga manjša dela, ki spadajo v pristojnost občine.

Toda tudi zasebna iniciativa ni spala. Danes lahko rečemo, da v vsej repentaborski občini ni javnega lokala, ki ne bi bil v zadnjih letih vsaj obnovljen. Pogledmo samo gostilno pri Fernetičih, hotel Kras, novo dvorano pri gostilni Križman, nov bar pri Fernetičih, novo dvorano, ki jo sedaj gradijo v Velikem Repnu, pa nam je jasno, da so tudi zasebniki mnogo storili za razvoj turizma. A ne samo gostinci, tudi drugi občani so olepšali svoje hiše in zgradili nove, tako da je občina izdala samo v zadnjih letih nad 30 gradbenih dovoljenj.

To sodelovanje med občino in zasebniki je prineslo seveda določene sado-ve zasebnikom možnost za službo, občini primerne dohodke. Dejstvo je namreč, da ima repentaborska občina za tekoče leto predvideni skupni 5.800.000 lir rednih dohodkov, od česar odpade samo na trošarino in dodatne davke 4.540.000

lir. To pomeni, da prinaša občini največ dohodkov trošarina, od katere odpade na gostinske obrate vsaj 70 odstotkov.

Toda vse delo še ni končano. Marsikaj je še v na-rtu in upati je, da se bo do ti načrti uresničili. Zaprav se na primer ve, da je že bil odobren načrt za ureditev poti, ki vodi iz Velikega Repna skozi Zagradec do Malega Repna. Pot bodo temeljito popravili, jo razširili in uredili odtočne kanale. V načrtu Pokrajinske turistične ustanove je tudi dokončna ureditev vzno-je poti na Volnik, ki je v precejšnji dolžini že popravljena. Poskrbeli bodo tudi za izboljšanje razsvetljave na območnem bloku Fernetiči ter uredili in popravili občestne zidove.

Pri vsem tem pa je ne-razumljivo stališče pristojnih oblasti, ki ne želijo v no-vo nič slišati o postavitvi javne telefonske govorilnice pri Fernetičih. Že nekaj let prosi občina, da bi ji bodisi v gospodarskem načrtu bodisi v občinskem pro-gramu odobrili potrebno vsoto za postavitev telefo-na, a vse zaman. Po zad-njih vesteh pa je bilo ob-juhljeno, da bodo telefo-nsko govorilnico le postavili, in sicer s sredstvi iz pri-rodnega gospodarskega na-črta. Videli bomo, če je šlo tokrat za eno od običajnih obljub ali pa se bodo dela res lotili.

No, in ker smo že ome-

nili gospodarski načrt, ve-lja omeniti, kakšne predlo-ge vsebuje. Gre za gospo-darski načrt, ki zajema čas od 1.7.1959 do 30.6.1960. Po predlogih občinske uprave naj bi v tem razdobju po-rabili 2 milijona lir za ge-neralno ureditev avne raz-svetljave s posebnim po-udarkom na povečanje raz-svetljave na območnem blo-ku Fernetiči, 2 milijona lir bi porabili za redno vzdrže-vanje občinskih cest, 20 mi-lijonov lir pa za gradnjo nove devetstanovniške ljud-ske hiše pri Fernetičih. Ob-čina je potrebno zemljišče kupila že pred štirimi leti, a doslej so bili vsi predlo-gi za gradnjo omenjene hiše zavrnjeni. Nadalje je v go-spodarskem načrtu predvi-dena postavitev še omenje-ane telefonske govorilnice, ki bi veljala 1,8 milijona lir, gradnja otroškega igrišča v bližini osnovne šole (1,5 mi-lijona lir) ter ureditev na postavitev strelovodov na občinskih poslopjih (200.000 lir).

Pred nedavnim sta bila odobrena dva sklepa, ki za-odvata javna dela. Pristo-jna oblast je odobrila 2,5 milijona lir stroškov za raz-širitev občinskega skladišča oziroma garaže ter 1 mi-lijona lir za ureditev pokop-lišča na Colu. Obe deli bo-sta v kratkem oddani na dražbo.

To bi bilo vse, kar se jav-nih del tiče. Omenimo, lah-ko le še, da je pri Selad tre-utno zaposlenih 5 delav-

cev, ki urejujejo občinske poti. Občinski upravitelji se-daj le pričakujejo, da bi pristojne oblasti sprejele vse predloge, ki so navedeni v gospodarskem načrtu, ta-ko da bi zadostili nujnim potrebam občine in obta-nov.

Opozorilo kmetovalcem repentaborske občine

Občinska uprava občine Re-pentabor vabi vse kmetovalce oziroma živinorejce, da se zgl-sijo na županstvu v torek dne 9. t. m., kjer bodo lahko pri-javili škodo, ki jo so utrpeli zaradi pomanjkljivosti pri senu zaradi izredne suše. Škodo lahko pri-javijo samo oni, ki so lastniki goveje živine.

Tudi naše kmetijstvo se mehanizira

Če bi bil kdo pred nekaj leti rekel, da bo v kratkem oraj tudi krasno sembo traktor, bi bil gotovo dobil kaj malo laskave nagode. Kras-ka izdajina za traktorsko oranje, to našim ljudem ni šlo v glavo. V dobrem deset-letju pa se je to mnenje te-meljito spremenilo. Traktor ni več čar-faris, ampak se je na povsod udomačil in nadomestila uprežno živino, orača in gonjaka. Ali orja-še slabše kot ti? Zemljo obrača bolj, hitreje, laže in ceneje. Ni vol, ne konj in ne daje gnoj. To je resnica. In ven-dar je v tej njegovi napaki njegova velika prednost, in sicer ta, da ne odganja z gospodarstva uprežne živine; nasprotno, s traktorjevo po-močjo (boljše, hitreje, laže in ceneje oranje in tudi vožnja) more tudi ta in druga živina priti do večje-ga in boljšeje deleža. To velja še posebno za naše razmere, ko naša zemlja za-rtadi podoben in drugih razmer nujno potrebuje čim globlje oranje.

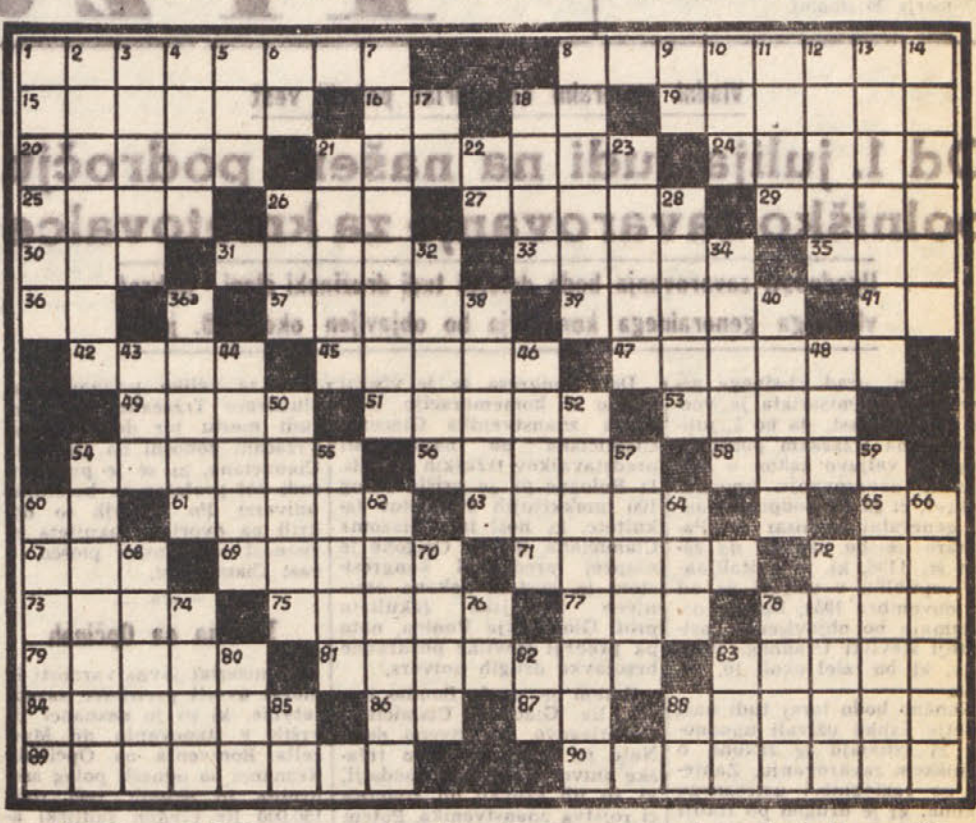
Razen traktorja se je na Tržaškem Krasu pojavil tudi kosilni stroj. To pa je - bi rekli pri nas - že drugi pr rokovalec, oziroma še večje čudo; recimo raje dra-nost. Tako sodi nepoznavalec kmetijskega razmer. A ni tako. Kmetijsko gospodarje-nje ne pozna zmetavanja in v vak ukrep sloni na do-mnem preudarku in računu ter ima svojo gospodarsko utemeljitev. Živinorejce ho-cemo in moramo pospeše-vati v imenu napredka kme-tijskega obratovanja. Ko-sev za pravočasno kosnjo ni in so tudi dragi. Kosilni stroj izvrši delo v primer-javi s koscem veliko hitreje kot traktor nasproti oralu.

Seveda je ta stroj veliko bolj občutljiv od traktorja in zahteva urejeno travno površino - travnišče brez kamenja, grmovja, vspetih itd. Ni torej za vsako našo senošeto. A kjer kosilni stroj ne more kositi danes, bo lahko to storil prihodnje le-to. Hočemo to povedati ta-

Marsikje so travo že pokosili in na vozove nakladajo krmo, ki je letos zelo dobra.

KRIŽANKA

BESEDE POMENIJO:

VODORAVNO: 1. vojni ro-man slovenskega pisatelja Prežihovega Voranca, 8. skraj-sanih las, 15. biolog, znanstve-nik, ki se ukvarja z razmer-jem med živimi bitji in nji-hovo okolico, 16. grška crka, 18. zasednice znane francoske filmske igralke, 19. trata, trav-nik, 20. živ promet, 21. seve-rovzhodni veter na Jadran-skem morju, 24. glavno mesto evropske države, 25. tuje žens-ko ime, 26. ime generalnega tajnika OZN, 27. pripadnik azijskega naroda, 29. žensko ime, 30. vrsta tkanine za žens-ke obleke, 31. slovensko pod-jetje, ki se ukvarja z gozdn-i sadiči, 32. kmetijsko delo, 35. glasbeni izraz, 36. arabski zrebec, 37. kvalificiran gradbe-ni delavec, 39. kraj na Krasu, 40. oblika pomožnega glagola, 42. rezultat, uspeh, 43. pripra-va, s katero se kaj navaja, 47. človek, ki uživa v mučenju drugega, 48. znanstveno lite-rarni spis, 51. vrsta sodne iz-vršbe, 53. gredica, 54. izdaje govorni invalid, 58. krsta, grobnica, 60. kratica za epod-vostvona, 61. kosarica, 63. gosposka soba, 65. začetnici do-nedavnega slovenskega dne-vnika, 67. obrezovanje, 69. kot, 70. sadni škodljivci, 72. po-šten, primeren, 73. vseučil-ško mesto v Angliji, 75. pre-tekam, precejam, 77. trd, ne-prožen, 78. brez družbe, 79. umetnik, 81. barvitost, 83.

vrsta lova, 84. priprava za ote-panje snopov, 86. reka v Ita-liji, 87. osebni zaimsek, 88. vrsta plemenitih kostanjev, 89. gorovje v Evropi, 90. teč zbujajoča pijaca.

NAVPICNO: 1. mlada, spol-no neomadeževana ženska, 2. vzeti, popolnost, zmanjšati vrednost, 3. kraj v Gorenji So-ški dolini, 4. kratica za slo-vensko podjetje Elektrogo-spodarska skupnost, 5. kraj na Koroškem, 6. zadnja in prva črka besede pod 6. nav-picno, 7. član brigade, 8. kar je s kropom obito, 9. kratica za tega leta, 10. latinska kra-tica za 'Počivaj v miru', 11. moško ime, 12. izločam veli-ko vročino, 13. nekdanji slo-venški tržaški časopis, 14. no-sniki, 17. središče vrtenja, 18. ostrilni pripomoček, 21. gmo-ta, veliko gorovje, 22. sloven-ski tržaški časopis, 23. časo-vni pristop, 26. kratica za jugoslovanski zavarovalni zavod, 28. turško ime, 32. označba časa, 34. ve-rni priazen, jase, 36. a av-svirše, 38. vrsta uganke, 40. eno-valce voščenega izdelka, 43. do-letnik, 46. propagandna ti-skovina, 48. ribiška potrebi-ka, 50. slovenski slikar, 52. vrsta kletja, 54. oddajati svet-lobo, 55. kraj na Notranjskem, 57. zamolko cepetanje, 59. iz-umrlo germansko plemo, 60. kanal, 62. gorovje na Balkan-skem polotoku, 64. brez oble-ke, 66. pritožba, 68. proti, 70. pripomoček za ritje, 72. navit-hanec, slepar, hudobnež, 74.

strela nad odprtim ognjiščem množ. 76. znak za molibden, 78. indijsko žensko oblačilo, 80. zgodov. grška crka, 83. del muslimanskega ženskega oblačila, 85. ako, 88. osebni zaimsek.

RESITEV KRIŽANKE IZ PREJŠNJE STEVILKE

VODORAVNO: 1. sleme, 6. pršilo, 12. Korint, 18. lapr, 19. reagens, 21. nemar, 22. Azija, 23. hoteli, 25. Pepe, 26. Bur, 27. ravn, 30. regali, 31. nos, 32. Ir, 34. pri, 36. rasi, 37. park, 38. malinovec, 41. toga, 43. neposlekan, 45. nara-be, 49. priti, 50. Man, 51. es, 53. Baden, 54. Platon, 56. Me-Stronic, 58. Asen, 60. koloriran, 62. Stri, 65. Paka, 67. oči, 68. bo, 69. jol, 70. pavola, 72. ahat, 74. Rim, 75. opis, 77. la-zini, 79. rjave, 81. novoc, 83. lemenat, 85. Sagan, 86. Ala-mut, 87. rakava, 88. truma.

NAVPICNO: 1. slabici, 2. la-ar, 3. Epir, 4. moj, 5. erar, 6. premer, 7. re, 8. šah, 9. Igor, 10. vetric, 11. Omega, 13. on, 14. rep, 15. imena, 16. na-por, 17. tresk, 20. slast, 24. flon, 28. Apis, 29. stolom, 33. Kopital, 35. Iona, 37. paragon, 38. mera, 39. lotos, 40. en, 42. Gabor, 43. Bi, 44. pišota, 46. Odin, 47. Beč, 48. en, 49. PP, 51. celo, 52. strahota, 55. Ne-pal, 56. mo, 57. Rika, 59. na-val, 60. kalima, 61. domena, 62. spina, 63. topol, 64. olina, 66. koser, 68. bivam, 71. atek, 73. Trst, 74. ragu, 76. sem, 78. Ind, 80. jar, 82. Cu, 84. av.

NA DIVJEM ZAPADU

(Nadaljevanje sledi)

KINO

Excelsior 14.00 »Zelo castiljilj g. Pennyparkers, C. Webb, D. Mc Guire.

Pariska 14.00 »Perry, Walt Dist. yovo delo.

Arcadenlo 14.00 »Kralji prateri- jice, D. Murray in R. Egan.

Sugertina 14.30 »Poljub, Jra- silas, F. Lederer, N. Eberhardt, Sirogo prepovedano mladini.

Filodramatic 14.30 »Podlost na morju, B. Crawford, D. Dan- dridge.

Gratiacelo 14.30 »Predor ljubez- ni, Doris Day, R. Vidmark, G. S. S.

Cristallo 15.00 »Otkrivanje ostr- ga, R. Taylor, J. London. Ci- nemascop.

Capitol 15.00 »Carmela je lutkac, M. Allasio, Nino Manfredi.

Astra Romano 15.00 »Vikings, T. Curtis, K. Douglas.

Alhambra 15.00 »Prepovedane za- njave, V. Mayo, Technician.

Aldebaran 15.00 »La Maja desnu- dia, Ava Gardner, A. Frangosa.

Alcazar 15.00 »Glej tvoj svet, R. Aurora 15.00 »Prekel na dnus, Glenn Ford.

Alcazar 15.00 »Kraljina A. Lud- low, J. C. Williams.

RTV JUGOSLAVIJA
11.00 Kmetijska oddaja za
večerni, 14.00 Prenočišče za ve-
černi, 15.00 Glasnost za ve-
černi — Tacen pri Ljubljani
20.00 TV dnevnik
20.20 Banjške — porislo
20.30 Glasnost oddaja — Beograd
20.40 Olvortve mednarodne
ljube razstave v Ljubljani
20.50 Reclim za William Faul-
stner, Beclim za vlačuro, Dan-
— Beograd.

Jutri
20.00 Oddaja, 21. poljudne za
nosti — Beograd, 21.30 Sesta
na postajaz, zabavno-glasbeni
vaja — Beograd, 21.30 Ovir-
celovetčni slovenski film — B.
grad.

TELEVIZIJA

10.00 TV za kmetje; 15.00 Sp-
hod po Evropi; 16.55 Prenoči-
šče; 17.00 Glasnost — Beograd
po Italiji; 18.00 Glasnost za o-
vir; 18.30 Porocila; 18.45 Pen-
Peko; Show; 19.15 Apple; 19.30
— Beograd; 19.35 Glasnost za o-
vir; 20.00 Glasnost za o-
vir; 20.30 Glasnost za o-
vir; 21.15 Ugo Tognazzi — Be-
grad.

Idole, 12. Mielniemi.
 Impero 14.30. Vampirova kraljica, D.
 Vilfrid, B. Shelley.
 Impero 14.30. Calypso. Cinema-
 scope, technicolor.
 Italica 15.30. Dilettante, A.
 Moderno 14.00. "Maymies", J.
 riam Bru, Lea Massari, A. Ci-
 farrelli.
 Italica 15.30. Velez ne zna
 brata, D. Bogarde.
 Savona 14.00. "Vikings", K. Dou-
 glas, T. Curtis.
 Viale 14.30. "Moorei vitez iz Zla-
 ga mesta", Moore.
 Vittorio Veneto 15.00. "Lažni ge-
 nerali", G. Ford.
 Bebeška 15.00. "Predvilezi", J.
 Ferrer.
 Marcello, Gie. Isti kino.
 Massimo 15.00. "Svetočlostnica na
 plovu", P. Zanusi.
 Novo cine 14.00. "Gospodar plov-
 čeva", V. Lisi, A. Villar.
 Odre 16.00. "L'isola di D. Mo-
 dugno", Pierro.
 Radio, Zappo.

23.30 Film: 23.00 Porocila
 Spolina nedejna.

14.00 Oddaja: 18.00 Odo-
 Otkrova oddaja: 3.00 Odo-
 Irduske manifestacije:
 Porci: 18.30. Presta 23.00
 za delavce: 20.05 Sport; 20.30
 ročila; 21.45. Preprovana sre-
 ni: 23.10 Porocila.

MALI OGLASI
 NAJPLEŠA DARILA vama
 rodniku in prijatelju v ju-
 lnu. Vse v BUNDA
 TRIN JOPICI MONTGOMERY
 dezi ali balonski plav-
 nogavice, rokavice, kose, blaga
 iško ali žestiko. Poklo ali mi-
 minski predmet, kar vse naj-
 dobite po najugodnejši ceni.
 VELIKI MANUFAKTURER ALI
 GOVINI
 S.AZIONEA V TRSTU, UL.

KINO V MILJAZH
Evropa 8.30 Toplor močje, C. Gable
v J. Huston
Verdi 8.30 Cilji slave
Roma 8.30 Kadar te čerjavja
Volta 8.30 Svēt bo naša

LEFNI
Arena* 20.00 Flori 20.00 *Les girls,
Milla Gaynor
Arena Diana (U. P. Revoltella
48) 20.30 *Anastazija, I. Berg-
man
Arena 20.15 *Velikani se doti-
kajo neba, K. Molden
Paradiso (U. Molino a vento II)
20.00 *Kralj in jaza, Y. Bryn-
ner
Matčoni *Policarco, ufficiale di
scrittura
Pozziana 20.15 *Globoko vde-
danje, Ladd
Stadio 20.00 *Črtačlina, D. Wyn-
ter
Valmaura 20.15 *Pepeč pod son-
cem, F. Sinatra

RADIO

NEDELJA, 7. juna 1959

RADIO TST 4
8.00 Junaša od 8.00 do 9.00 Slo-
venski narodni motivi; 9.00 Kme-
tiska orodja; 9.30 Glasbena ma-
tinja; nato Lahke melodije; 11.45
Dvorci; 12.00, uvertura; 12.45
Za vsakogar nekaj; 12.40: Novosti
v jazzu; 13.00: Kdo, kaj, zakaj...
kronika 7 dni v Trstu; 13.30: Glas-
ba po želji; 14.00: Na željo
glasbene želje; 15.00 Orkester
Club, ki ga vodi Dorothy Green;
15.20 Vajinat mladi jazz; 15.40
Glasbeni klub; 16.00: Glasbe-
ni popoidi; 16.40: Plesna e-
vanka; 17.00: štraj zamere, igra
v treh delanjah; 18.30: Melodije iz
glasbene kronike; 19.00: Glasbe

zdruga in v. Marinac, ali
naslov MIROSLAV VITEZ, se
da del Friuli 96, Trst.

GRADNENO ZEMLJIŠE se naj-
kovi, m. blizu univerze se naj-
kova prodaja; Ugodna prilika
za kupca, na 1000 m² površine
KAMNOSKO DELAVNICO
stroji damo v najem. Nabreži
vise, 68.

DRUŽBA za tekoče pline izse-
področje zastopnika in mudi ve-
dnežev. Ponudbe naslovi na
poštini predel (Casella) post-
v/s - Trst.

6000... lir

[illegible]

ta glazba odlazi u čuvanje, novih
pletičnih nadomjestaka. Upravo
grčkih. - Pogovor med agronomi
in Držajo: 8.30 Z narodno
pesmijo v nedeljsko jutro: 9.00
Nasa nedeljsko reportažo: 9.15
kel je tekoli čez tovari: mo-
sternih koles. Tomos: 9.20 Zabav-
na glasba: 10.00-10.30 Prenos RL
10.30 Oprema glasba: 11.00 De-
nja in odmevi: 11.20 Simfončni
koncert: 12.00 Pogovor s poslu-
šatelji: 12.10 Glasba po željah:
12.50 Glasba po željah (II del):
13.30 Zna nas vasa: 14.15 Sme-
pesni: 14.30 Sosedi kraj in
ljudje: 15.10 Glasba po željah:
15.40-16.00 Prenos RL: 16.00 Spor-
ni deli: 16.10 Glasba po željah:
16.25: 19.30-22.15 Prenos RL:
22.15 Plesna glasba: 22.45 Plesna
glasba.

SLOVENIJA

27.1. m 202.1 m 272.4 m
9.00-9.30 Veder nedeljski jutra-
ni poročevaj: 9.15 Rikard:

dnevi? 733 vedri zvoiki; 500 Mla-
 dincev radljaka igra – Jurij Ole-
 sa: Trije debelhi (ponovitve);
 8:35 Antoin Dvorak: Tema z va-
 riazijami (prof. Anton Troc-
 klavir); 9:10 Zавава matineja;
 9:45 Slovenske pesmi poje barito-
 ni Arnold Arfon, pri klavirju
 Boris Borstnik; 10:15 Pesni
 tovarishi – Mara Stančič; Stev.
 28:025; 10:30 Mladi pevci tre in-
 strumentalisti pred mikrofonom;
 11:20 Wolfgang Amadeus Mozart:
 Simfonia št. 37 v G-duru, K. 444;
 11:35 Igra zabavnih orkester
 Lila Beograd; 12:00 15:00 Naši po-
 stopski besedilci in poudarji;
 13:15 Zabavna glasba, vrme obve-
 stila; 13:30 Za našo vas; 15:10
 Revidance; 15:25 Straussovi valčki
 (izvaja Božidar Potočnik); 16:44
 kester); 16:00 Milenko Sober: No-
 madeški turizem (reportaža); 16:30

iz najbolji i najbujebniji operet
Franza Lenhara: 17.30 Radislava
Wolgast: 18.00 Zlatna krunica
snežnim pogorjem (ponovitev):
18.15 Gabriel Faure: Pelel in Me-
lancija: 19.00 Poslušaj me,
domoljub Kranjčan: Zabavni
glasba, vmes obvestila in rekla-
me: 19.30 Radislavi dnevniki: 20.00
Radislava Wolgast: glasbeni
operi za smeh - 1. del Lhotka Ka-
limski: AnaMabel: Gian Carlo Me-
notti: Telefon: 22.15 Zapleten
23.10 obloge: 23.30 Glasbeni
traku: 23.40 Vitezslav Novak:
Tri qvasi una balista op. 27

Ob zaključku elek-
trifikacije bo 4. in 5.
junija proslava
Schmidovi in Tomi-
čevi dvorani koncert.

GOSTINSKI OBRATI
S RISKINI v Divači
in gostilna pri Skočjan-
ski jami Vam nudijo naj-
všečje domače vino.
v domače specialitete ja-
vno domače vino.

Goriško-beneški dnevnik

Dogodki tedna

2. junij

V odpravnem gibanju
V okviru proslav 2. junija, praznika republike, je bil na prefekturi sprejem, katerega se so udeležili vsi vidni predstavniki oblasti. Bivši partizani in garbaidinci ter politični preganjanci so stivali dan republike s pokrajinskim kontrolo v Ronkah. V nabito polni dvorani ENAL so se razli bivi partizani iz najrazličnejših krajev naše pokrajine. Med njimi so bili tudi številni predstavniki goriških partizanov iz Gorice in okolinskih vasi. Poročilo je podal tajnik Aldo Franco.

Naslednji dan je bil v Podgorji šod vseh pripadnikov odpravnega gibanja, na katerega je prišel poveljnik goriških partizanov iz Furlanije, L. Lizzero. Andrea, ki je bil ob tej priložnosti govor, v katerem je izrecno poudaril, da so Italijanski partizani podprli v jugoslovansko osvobodilno vojsko tako važne dokumente, kakršni Italija ni podpirala v zadnjih 20 letih. Poudaril je, da mora slovensko-italijansko bratstvo, ki je bilo skovano v osvobodilni borbi, predstavlja tudi današnje podlago vsem akcijam, ki ne poudarjajo razlik, ampak težijo k napredku države. Kritično je uprizarjal procese proti partizanom (Vincenzo Fontanot) in naglasil, da morajo naši otroci počuti, kolikšna je bila cena krvi, ki jo je italijansko ljudstvo plačalo za svobodo in republiko.

Pokrajinski odbor

Na zadnji seji odbora pokrajinskega sveta so sklenili zahtevati zahtevo od vlade, da sprejme posebne ukrepe, da se odpravi kronični primanjkljaj pokrajinske uprave. Na večerjani seji pokrajinskega odbora so sprejeli sklep za najem posojila 18 milijonov lir za kritje obratnega primanjkljaja za leto 1957.

Število obmejnih prehodov v maju

Poročilo obmejne policije so zabeležili v maju naslednje število prehodov:
Prehod oseb s potnimi listi: 3072 italijanskih in 2421 slovenskih državljanov; dvostranski: 4900 italijanskih in 10143 slovenskih; navadne prometnice: 19.183 italijanskih in 61.130 jug. državljanov; posebne prometnice: 303 ital. in 113 ital. državljanov; izredne prometnice: 11 ital. in 11 jug. drž.; tranzitne prometnice: 1720 jugoslovanskih državljanov.

Na prvem mestu po številu prehodov je solkanski blok

13.526 prehodov jugoslovanskih in 4.832 prehodov ital. državljanov. Na drugem mestu je Sempeter s 13.813 prehodov jugoslovanskih in 3.451 prehodov ital. državljanov; sledi Rad. de hila 11.583 prehodov jug. in 3.909 prehodov italijanskih državljanov, Ceglo 3117 jug. in 237 ital. državljanov, Steverjan 2404 jug., 538 ital. drž., Rafut 1994 jug., 2483 ital. drž., Mit. ven 5.514 jug., 1226 ital. drž., Devetaki 2.164 jug. in 220 ital. državljanov.

Trčenje motociklistov na Kurnu

Na Kurnu sta večer ob 10. uri trčila motociklista 41-letni upokojenec Enrico Fedele iz Ul. Leon in 20-letni mehanik Mario Ipavec iz Ul. Bialla št. 15. Fedele, ki je prišel iz Ul. Italo Brase in je bil namenjen na Svetogorsko cesto, je obkrožil prometni tok in dal znak, da namerava obrniti. V tem pa je prišel iz Ul. Silvio Pellico Ipa-

Trčenje motociklistov na Kurnu

več in se zaletel vanj. Pri trčenju sta motociklista padla. Zdravniško pomoč so nudili Fedeleju v bolnišnici Brigata Pavia, kamor so ga prepeljali z avtom Zelenega križa. Ker njegove rane niso bile hude so ga poslali domov. Ozdravel bo v 4 dneh.

Padeč zidarja

Včeraj okrog 13.30 so prepeljali v bolnišnico Brigata Pavia, kjer so ga pridržali na opazovanju, 38-letnega Alda Miculina iz Ločnika, Ul. Campesanto št. 28. Moš, ki je zaposlen pri podjetju Perco, je obmetaval zid neke nove hiše, ko je z višine 2 metrov padel na tla. Ker je čutil hude bolečine v hrbtu, so tovarniški klicali rešilni avto, ki ga je prepeljal v bolnišnico. Zdravniki so Miculinu ugotovili poškodbe na hrbtenici.

Vpisovanje za »Veliko puntarijo«

ZSPD organizira avtobus na gledališko predstavo »Velika puntarija«, ki jo bodo prikazali v Novi Gorici v soboto 20. junija ob 20. uri. Vpisovanje je uprizarjal proces proti partizanom (Vincenzo Fontanot) in naglasil, da morajo naši otroci počuti, kolikšna je bila cena krvi, ki jo je italijansko ljudstvo plačalo za svobodo in republiko.

Menični protesti

V prvi polovici maja je bilo v goriški pokrajini 762 meničnih protestov, od katerih v Gorici 315, Trzinu 22, Gradcu 36, Ronkah 71, Kurnu 25, Gradščini 22, Starancu 20, Škocjanu 16, Poljanu 15, Dobredu 4, San Pier d'Isonzo 4, Zagorju 4, Moš 5, Kaprivi 2, Dolenjah 2, Marjanu 5, Romansu 2, Villessi 1 in Medei 1.

191 glob v maju

V preteklem mesecu so mestni stražniki prisodili 191 glob. Kršiteljem pravilnika o mestnem prometu 136, mestnih stražnikov 12, poljskih stražnikov 8, kršiteljem pravilnika o prometu 20, o poljskih 7, stavbenega pravilnika 5, pravilnika o industrijski dejavnosti 1, ter higijskega pravilnika 1. V istem mesecu je posode ulovil 18 psov brez nabobčnika.

V Št. Mavru zaprta cesta zaradi napeljav vodovoda

Goriško županstvo sporoča, da bo z jutrišnjim dnevom zaprta cesta, ki gre v Št. Mavru, zaradi polaganja vodovodnih cevi. Vozniki in vsa vozila lahko vozijo po cesti, ki gre po dolini Peymice do Gropad. Cesta bo zaprta mesec dni.

Dražba za vodovod

Iz Rima je prišla vest, da so odobrili dražbo, na kateri bodo oddali dela za gradnjo kraškega vodovoda. Dražba bo 9. julija letos na sedežu Cafo v Gradicki. Predvidujejo, da bodo z deli pričeli že v tem letu.

Padeč upokojenca

Z rešilnim avtomobilom Zelenega križa so ob 19.30 pripeljali v bolnišnico Brigata Pavia 73-letnega upokojenca Alojza Dornika s Sečednega st. v Steverjanu. Dornik se je večer pri padcu v Raštelu udaril v glavo. Pridržali so ga na zdravljenju.

Popoln uspeh stavke tekstilnih delavcev

Popoln uspeh 48-urne stavke, ki so jo proglasile vse sindikalne organizacije za obnovo in spremembo delovne pogodbe dokazuje, da so sindikalne zahteve povsem upravičene.

FIOT - OGIL se bori v okviru sodelovanja z vsemi sindikalnimi organizacijami za odnovo delovne pogodbe, ki bo zajemala zvišanje akordov, odpravnino in nagrado za starost.

Zahteve so upravičene, ker prejema podgorska tekstilna tovarna kontingentirano blago proste cone in ker vsedržavna delovna pogodba ni bila spremenjena že 10 let. Med tem časom je bilo odpuščeniha tisoče delavcev, zamenjali so se stroji, povečal se je delovni ritem, zvišala se je proizvodnja, kar je ustvarilo visoke zasluge delodajalcev.

FIOT - OGIL se bo borila, da se v okviru sindikalne enotnosti obnovi in zboljša delovna pogodba.

7. in 14. junija v Ul. Croce

Spored zaključne prireditve slovenskih srednješolcev

Slovenski srednješolci bodo imeli danes in v nedeljo 14. junija zaključno solsko prireditev na solskem dvorišču v Ul. Croce z naslednjimi sporedi:

1. Ciril Pregelj: »Trije peletinčiki, Drago Korosec: »Vetrar« (poje mladinski zbor strokovne šole pod vodstvom prof. M. Fileja).
2. Emil Adamič: »Kazenski« (vseboje mladinski zbor strokovne šole pod vodstvom prof. I. Bolčina).
3. Danilo Bučar: »Burjas, Mirko Filej: »Pomladnas« (poje mladinski zbor učiteljskega pod vodstvom prof. M. Fileja).
4. Narodna - prireditel M. Filej: »Očnica«, Makso Pirnik: »Zdravica« (poje združeni zbori vseh treh šol pod vodstvom prof. M. Fileja).
5. E. Tiran: »Čudežne gosli«. Mladinska igra v treh dejanjih. Igrajo dijaki nižje srednje in strokovne šole. Režira: ta prof. K. Humer in prof. S. Rebec. Glasbeno spremlja: vo pripravil prof. M. Filej. Ravnatelj nastupa: prof. E. Saurin in prof. V. Franko. Zbor vodi prof. I. Bolčina.

Rojstva, smrti in poroke

V goriški občini se je od 31. maja do 6. junija rodilo 12 otrok, umrlo je 9 oseb, očiščeno je bilo 13, porok pa 8. RODILNO SO SE: Massimo A. pollonio, Rossana Macuz, Silvio Marchesano, Nevio Bosco, Alberto Gava, Maurizio Sculzer, Marinella Specogna, Elvira Supino, Ornella Oblak, Daniela Cividin, Gianfranco Cionanni, Mario Isabella. UMRLI SO: 78-letna upokojenka Lydia Sterle, vd. Candi, do 50-letni kmet Davide Mukerli, 69-letna gospodinja Maria Panzera, vd. Ciuffrari, 78-letna gospodinja Adele Graib, 53-letni tapetnik Stanišlav Miljavec, 70-letna upokojenka Albina Zanette, prof. Fiorot, 74-letni Giacomo Bersa, 55-letna gospodinja Marija Miculin, prof. Braidot, 35-letni delavec Umberto Manfreda.

OKLICI: agent javne varnosti Ugo Lena in bolnišnica sestra Ester Pittao, trgovec Ferruccio Fabris in gospodinja Marija Marchetti, zdravnik Antonio Salatin in bolničarka Ida Pecar, uradnik Saverio Dajdone in gospodinja Anna Bellini, mehanik

Seja odbora trgovinske zbornice

Predsednik pri Martinelliju predsedniku krožnega sklada

Okrepiti se morajo pomorske zveze Tržica

V četrtki je bila seja odbora trgovinske zbornice. Na seji so se odborniki seznanili z dekretom ministrstva za finance, s katerim je bil Giuseppe Muchiut potrjen za predstavnika goriške pokrajine v odboru za krožni sklad tržiške in goriške pokrajine, in izvolitvijo Emilia Gallo, odbornika trgovinske zbornice za predsednika pokrajinske komisije za obrt. Predsednik je nato poročal o svojih obiskih v podgorski tekstilni tovarni in v papirnici v Sovodnjah, kakor tudi o sestanku s predsednikom krožnega sklada prof. Martinelliju, ki ne predsedniku zagotovil, da bodo prošnja goriških opmetarjev izkazali posebno naklonenost.

Predsednik je nato obsežno poročal o razgovorih, ki jih je imel v Trzinu, ko si je skupno z županom tega mesta ogledal pristanišče. Ob tej priložnosti je pregledal možnosti za razvoj pomorskih zvez tržiške pristanišča in ugotovil potrebo, da se izvršijo v pristanišču nekatera dela. Predsednik si je skupno s poslanecem Martino, goriškim županom in načelnikom državnih železnic iz Trsta ogledal goriški kolodvor, katerega bodo uredili (osrednje) postajno poslopje bodo zvišali za eno nadstropje ter zgradili še eno prago, op. ur.) da bo lepše in po zakonah, ko bodo obnovili osebni železniški promet med severnim in južnim kolodvorom.

Ministrstvu za trgovino so sklenili predlagati, da postane odbornik tudi predstavnik turizma. Sestavili so komisijo za sestavo seznamov trgovskih agentov in posrednikov. Na koncu so povedali svoje mnenje o zvišanju takse za zakup v Gradcu ter sprejeli še druge upravne ukrepe.

Te dni se je tudi urad za razvedljanje bencinskih bojev iz Ul. Nazario Sauri preselil v postopje avtomobilske kluba v Ul. Roma. Odslej dalje bodo bencine dajali v novem sedežu.

Danes ob 10.30 bodo v CRDA v Trzinu splovili turboturisti. Esso Liverpool, Ladja je predzadnja iz vrste ladij, ki jih je ladjenalce zgradila za Esso. Čez kakšen mesec bodo splovili zadnjo.

Vozni red avtobusov »Avtoprometa«

Avtobusi »Avtoprometa« iz Solkana ob delavnicah po naslednjem voznom redu:
Odhod iz Solkana ob 7.30, prihod v Gorico k Ribljevi avtobusni postaji ob 7.55.
Odhod iz Gorice ob 8.15, prihod v Solkan ob 8.35.
Odhod iz Solkana ob 14.15, prihod v Gorico ob 14.35.
Odhod iz Gorice ob 16.30, prihod v Solkan ob 16.55.

Kino v Gorici

CORSO. 14.30: »Suha dolina«, G. Lewis, v barvah.
VERDI. 14.30: »Vladar Chicaga«, R. Taylor, cinemascope, v barvah.
VITTORIA. 15.30: »Dolina tišotehrih grčev«, B. Lee, M. Craig, v barvah.
CENTRALE. 15.00: »Amazonkin blis«, G. Madison, R. Fleming, cinemascope in v barvah.
MODERNO. 15.00: »Dvorski nočepki«.

Kino v Trzinu

EXCELSIOR. (14.22.) »Veliki Herod«, E. Poudron, S. Lopez, cinemascope in v barvah.
NAZIONALE. (14.22.) »Frankštajnovo maščevanje«, P. Cushing, F. Gayson.
PRINCIPE. (14.22.) »Roparska steza«, A. Murphy, G. Scala, cinemascope in v barvah.
AZZURRO. (14.22.) »V Parizu na dopustu«, T. Curtis, J. Leigh, cinemascope in v barvah.
S. MICHELE. (14.22.) »Afriški lev«, dokumentar Walt Disneya.

TEMPERATURA VČERAJ

Najvišja temperatura 25,8 stopinje ob 15.20, najnižja 15 stopinj ob 4.40. Vlage 50 odstotkov.

DEZURNA LEKARNA

Danes je čez dan in ponoči: dežurna lekarna Soranzo, Korzo Verdi št. 17, tel. 28-79.

SPORT

Kolesarska dirka po Italiji

Anqueril ni bil kos Gaulu v odločilni etapi »Gira«

Z naskokom več kot 6' je Luksemburčan praktično že osvojil prvo mesto v končni klasifikaciji

COURMAYEUR. 6. — Charly Gaul se je danes v celoti oddolžil za neuspeh v Dolomiti in na naravnost veličasten način zmagal v najtežji etapi letošnje »Gira«, ki je vodila skozi goraki masiv Mont Blanc. Anqueril se je sprva zagrizeno upiral, toda ko je Gaul sprožil svoj napad na zadnjem vzponu na Mali sv. Bernard, je bil vsak njegov odpor zmanjšan na dobri 2', dokler se niso končno pri 182. km združili s prvimi in ustvarili skupino 27 kolesarjev.

Pri letenem okrepčevališču v Monstreu (210 km) sta iz vodilne skupine ušla Junkermann in Contorno, ki sta si pridobila 25' naskoka pred Zamboni in Gismondijem, ki so medtem preprečili pobeg Cestarija in Bone, pri 224. km pa se je prvi skupini pridružil de Defilippisova skupina v kateri je bilo 30 kolesarjev in vsi skupaj so imeli 230' zaostanka za vodilno četvorko, ki se je medtem tudi združila in začela vzpon na Mali sv. Bernard.

Na vzponu sta naprej pustila Brenoli in Casati, ki sta se odtrgala od ostalih, medzadnje pa je iz ozadja prodrl Gaul, ki je prehitel vse in končno dosegel zmago. Na njegov ponovni napad je reagiral samo Junkermann, za njima pa so vozili Battistini, Van Looy, Massignan, Gismondij, Zamboni in Contorno, katere je potem dosegla Anquetilla in skupina.

Vrh prelaza Malega sv. Bernarda je dosegel Gaul 210' pred Massignanom, 245' pred Battistinijem, 338' pred Junkermannom, 450' pred Nencinijem, 455' pred Tinazzijem, 510' pred Defilippisom, 615' pred Van Looyem in Ronchinijem, 535' pred Pobietom in Bonom ter 618' pred Anquetillom in Carlesijem.

V spustu je Anquetill trilateral preluziral, Bone pa dvakrat, 5 km pred ciljem je Massignan zaostajal za Gaulom samo še za 200 m in s to prednostjo je Gaul, začel zadnji vzpon neposredno pred ciljem. Vrstni red ostalih na cilju po vse vso drago ostalih, pred vsem pa Anquetilla in Baldi-

Izvrstni rezultati ameriških atletov

Al Castello (ZDA) - 86,04 m nov svetovni rekord v kopju

Dosedanji svetovni rekord je imel Norvežan Danielsen (85,71 m)

COMPTON (Kalifornija), 6. Na atletskem mitingu v Comptonu je večer sveder ameriški atlet Al Castello postavil nov svetovni rekord v metu kopja z rezultatom 86,04 metrov. Dosedanji rekord je imel Norvežan Egil Danielsen z rezultatom 85,71, postavil pa je na olimpijski v dvoboju 1925. Če nkrva premaral svoja velika rivala, Niederlander 18,69, Long 18,61.

V skoku s palco je Bob Gutowski dosegel rezultat 4,86 m, Don Bragg pa 4,59 m. 440 yrdov - Larabee 46,2, disk - Sylvester 56,03, kladivo - Connolly 68,48, vlna - Dumas 2,04, daljina - Wiley 7,67, 200 yrdov - Bruce Munn 20,8.

Vrstni red svetovnih rekordov od 1. 1936 dalje je naslednji:
77,23 Jaervinen (Fin.) 1936
77,23 Nikkanen (Fin.) 1938
78,70 Nikkanen (Fin.) 1939

Danes v Trstu

JADRANJE
Mednarodna regata v Grifanu. Organizira »Societa Triestina della Vela«. Druga in tretja voznja ob 9.

ATLETIKA
Moski miting za vse kategorije. Organizira CSI. Stadion pri Sv. Saboti ob 9.

KOLESTARSTVO
Pokal Trsta za gojenje. Organizira Bartali - Primo Rovi (85 km). Start ob 14. v Ul. Severa. Prvi v Ul. Rossetti ob veselemtu.

Dirka za ljubitelje Enal. Organizira mestni Enal. Start ob 10. v Ul. Severa, cilj na Opelnah (mitnica). Proga 71 km.

Odbojka
Caselli Trst - Gasilci Benetke, moška B serija. Igristi v Miljah ob 9.30.

Libertas Trst - Crda Trst, moška B serija. Igristi v Ul. Franca ob 11.

NAMIZNI TENIS
Nabrežina vsi Skamperle. Dvorana p. d. Igo Gručen v Nabrežini ob 10.

KONJSKE DIRKE
Dir (trotto) na Montebeila. Začetek ob 15.30. Nagrada mesta Trst, italijansko prevenstvo 1959 (Zlati pokal). Nagrada 4.000.000, proga 1660.

RIM. 6. — Na skupne priprave za srečanje z vaterpolisti SZ, ki bo 24. t. m. v Neaplju, so bili pozvani naslednji italijanski vaterpolisti: Bartali, Spinelli, D'Alagni, Parni, Buonocore, Gionta, Guerrini, Pucci, Lavoratori, Pizzo, Rossi in Ameron.

A liga
JUVENTUS - GENOA 4:3
TURIN, 6. — V antipirnatir nogometni tekmi zadnjega kola A lige je Juventus premagal Genoa s 4:3 (2:2).

Danes v Trstu

JADRANJE
Mednarodna regata v Grifanu. Organizira »Societa Triestina della Vela«. Druga in tretja voznja ob 9.

ATLETIKA
Moski miting za vse kategorije. Organizira CSI. Stadion pri Sv. Saboti ob 9.

KOLESTARSTVO
Pokal Trsta za gojenje. Organizira Bartali - Primo Rovi (85 km). Start ob 14. v Ul. Severa. Prvi v Ul. Rossetti ob veselemtu.

Dirka za ljubitelje Enal. Organizira mestni Enal. Start ob 10. v Ul. Severa, cilj na Opelnah (mitnica). Proga 71 km.

Odbojka
Caselli Trst - Gasilci Benetke, moška B serija. Igristi v Miljah ob 9.30.

Libertas Trst - Crda Trst, moška B serija. Igristi v Ul. Franca ob 11.

NAMIZNI TENIS
Nabrežina vsi Skamperle. Dvorana p. d. Igo Gručen v Nabrežini ob 10.

KONJSKE DIRKE
Dir (trotto) na Montebeila. Začetek ob 15.30. Nagrada mesta Trst, italijansko prevenstvo 1959 (Zlati pokal). Nagrada 4.000.000, proga 1660.

RIM. 6. — Na skupne priprave za srečanje z vaterpolisti SZ, ki bo 24. t. m. v Neaplju, so bili pozvani naslednji italijanski vaterpolisti: Bartali, Spinelli, D'Alagni, Parni, Buonocore, Gionta, Guerrini, Pucci, Lavoratori, Pizzo, Rossi in Ameron.

A liga
JUVENTUS - GENOA 4:3
TURIN, 6. — V antipirnatir nogometni tekmi zadnjega kola A lige je Juventus premagal Genoa s 4:3 (2:2).

Košarka za »Pokal Jugoslavije«

Zmaga Jugoslavije nad Italijo 75:44

V borbi za prvo mesto Bolgarija Poljsko

ZADAR. 6. — V nadaljevanju mednarodnega košarkarskega turnirja ženskih ekip za »Pokal Jugoslavije« je danes v odločilni igri za prvo mesto. Bolgarija premagala Poljsko z rezultatom 71:69. 5 sekund pred koncem je bil rezultat neodločen, nato pa je Vojnovic realizirala kos in s hujšo priborila svoji vrsti zmago. Igra je bila na visoki tehnični in agonistični ravni. Prisostvovalo ji je 4000 gledalcev.

V drugi igri večera, sta se pomerili Jugoslavija in Italija. Po vsakozni domnohni igri je Jugoslavija dosegla visoko zmago tretjega mesta. Italijanci so igrali sicer prizadevno, vendar pa se zelo razpoloženi domačimkam niso mogli upirati. Koše za obe vrsti se realizirale:

Jugoslavija: Radenković 2, Kalusević 12, Mrak 8, Radovanović 12, Prelović 9, Zoković 22, Geo 2, Ciprić 4, Pašić 2, Konstantinović 2.
Italija: Donda 3, Tarabochia 6, Ronchetti 10, Gelmetti 5, Pausich 3, Persi 7, Geroni 12, Vendrame 4, Baldacci 4, Sodikar: Ziffra (Madž.) in Janaky 4.
Tehnični rezultati:
Vsejal: Bolgarija - Madžarska 60:47.
Danes: Bolgarija - Poljska 71:69 (33:45)
Jugoslavija - Italija 75:44 (34:25):

Bolgarija 3 3 0 185:156
Poljska 3 2 0 184:176
Jugoslavija 3 2 0 177:143
Madžarska 3 1 0 142:157
Italija 4 0 0 183:240

© CONROE (Texas), 6. — Zupan Conroea Bill Newton je ponudil 2500 dolarjev za Floyd Pattersona če prične na ponovni dvoboj z Royem Harrisonom v avgustu.

Odgovorni urednik
STANISLAV RENKO
Piska tiskarski zavod ZIT Trst

KINO PROSEK-KONTOVEL

predvaja danes 7. t. m. ob 16. uri Warner Bros. barvni film:

Kraljica piramid

Igrajo: J. HAWKINS, I. COLLINS, D. MARTIN in L. BONT

MIŠKO KRANJEC:

Povest o dobrih ljudeh

»Namenil sem se torej oditi v svet. Ako je že tako usojeno, tedaj bo imela Marta dovolj prilike, da se obesi svetu na vrat. Mislim namreč, da za žensko, ki je zdvomila nad našim življenjem, ni druge rešitve, kakor samo ta, da se ji ponudi vse, kar more svet dati.«

Jožef je nekaj kimal, kakor bi se strinjal s tem, vendar so njegove besede razodevale, da ni tako, ker je takole rekel:

»Zase sem minjenja, da ne bi smel vsega tako pustiti. Narobe, da se moras te zadeve lotiti z druge strani. Mislim tako: ostro prini žensko. Zakaj res je, kakor si pravil, da ženskomu razumu ne bomo nikdar kos, vendar se mi zdi najbolj primerno, če ga primerjamo otroški pameti. Za otroke pa imamo dva načina vzgoje, ki sta se doslej še najbolj odnesla: prvi je, da jih z lepo besedo vodimo v življenje in kazeno pot, drugi pa je ta, ki je bil nekada močno cenjen, ki pa v naših časih propada, čeprav ga tu in tam še dosledno izvajajo, način namreč, da je za trumom vedno počivala levkarka, in je dobri oče včasih segel po njej in jo pokazal. Priznati moram, da nisem sam tega nikdar storil, čeprav bi bilo kdaj, pa kdaj potrebno, vendar mi ni dopuščalo srce.

Ne glede na to pa sem prepričan, da je le prečesto to edini izhod. In naša dolžnost je, čeprav nas srce še tako boli, da vsa sredstva uporabimo. Je že tako, da odgovarjamo vsak zase za svojo družino, ne izvemski niti svoje žene. Kar se na tice tvoje odhoda in misli, da se ne bi več vrnil, sem mnenja, da nisi na pravi poti. Človek mora iti za svojim ciljem, ki si ga je zastavil. Svet, za katerega se odločaš, ne

bo nič prijaznejši. Povrhu pa sem prepričan, da Petra Koštrce dolgo ne bo več sem. Ako pa se bo kdaj vrnil, mu bom brez ovinkov in brez bolečine v srcu povedal, da lahko odide, kakor je prišel, če bi se še kdaj česa takega lotil.«

»To, Jožef, pri ljubezni ne pomaga dosti. Vendar bom premislil vsa našeta. Velikih načrtov v življenju nisem nikdar imel, ker sem spoznal, da majhni ljudje niti ne morejo niti ne smejo misliti kaj velikega, temveč se morajo odločiti za to, kar je v življenju vsaj na pol dosegljivo. Že čisto sem si predstavljal življenje, ki bi ga nekdo začel v tem prepletem kotičku, kjer bi bil voljan garati vse življenje in nositi drva, kakor jih nosiva zdaj. Nemara bi postal še ribič, morda bi streljal divje rabe ob zimskih večerih in se ukvarjal z vsem, kar tak kraj in življenje v njem pač lahko nudita.«

Ribe so vselej napelpane na vrbove mladice; štiri palčice jih je bilo in Jožef se je zadovoljno smehljaj, ko jih je gledal, kako so udarjale z repi.

»Dve boš nesel ti, dve jaz. Doma jih bom pustil nekaj za nas. V knjičji jih ponesem svoji stari, ki zna dobro čistiti ribe, pekel jih bom pa sam in vas vse povabim na obed ali večerjo, kakršno bo že čas. Bil sem mojster, če je bilo treba očvrti ribe. Tudi z mastjo ne bom varčeval, čeprav me vedno srce zaboli, ko pomislim, koliko masti zahtevajo ribe in ker je še nekaj denarja pri hiši, bom kupil steklenico vina, ko pojdem z ostankom rib v vas. Ribe brez vina niso dosti pridne. Te lepe skute pa, in to mi boš dovolil, ponesem v šolo, nekaj pa organiziraj, ki so bili vsi dobri z menoj, a tudi s Katico. Nemara se mi posreči, da starega moža le pregovorim, da se bo še kdaj držnil spraviti Katicjo spet na kor in ji tako napravil prelopo veselje. Drugo pa prodam in si denar z

